

حسابداری پیشرفته ۱

استاد :

سعید واصلی

مسائل برگرفته شده از کتاب حسابداری پیشرفته ۱ دکتر حسن همتی

گرد آورنده :

مازیار شعبانی

فصل :

حسابداری فروش اقساطی و کالای امانی

حسابداری فروش اقساطی و کالای امانی

فروش اقساطی :

یکی از شیوه های فروش کالا به مشتریان شیوه ی اقساطی است که بر این اساس تمام یا بخش عمده ی مبلغ کالای فروخته شده به خریدار به صورت اقساطی از وی دریافت می شود ، در این حالت برای انجام عملیات حسابداری آن سه روش پیشنهاد می گردد :

۱- روش اقساطی.

۲- روش باز یافت بهای تمام شده.

۳- روش تعهدی.

روش اقساطی :

در این روش تفاوت بین مبلغ فروش و بهای تمام شده کالا به عنوان سود تحقق نیافته شناسایی می گردد و سپس در هر مرحله از دریافت وجه کالا به صورت نقد ، سود تحقق نیافته به سود تحقق یافته تبدیل می گردد. این تبدیل بر اساس درصد سود تحقق نیافته یا درصد سود ناخالص تعیین می گردد ، علاوه بر آن در هر مرحله از دریافت اقساط در صورت توافق مبلغی به عنوان سود تضمین شده نیز دریافت می گردد ، این درصد بر پایه ی توافق و معمولاً نرخ بهره بازار است که به مبلغ بهره بازار که مبلغ پرداخت نشده ی کالا است تعلق می گیرد.

روش باز یافت بهای تمام شده :

این روش در شرایطی انجام می شود که دریافت مبلغ کالا ، فاقد اطمینان کافی است. به همین دلیل در شناسایی سود تحقق یافته با احتیاط بیشتری عمل می نماییم. در این روش ابتدا به باز یافت بهای تمام شده توجه می شود ، بدین معنی که اگر بهای تمام شده به صورت کامل باز یافت نشده باشد ، شناسایی سود تحقق یافته انجام نمی گردد. تا زمانی که حداقل وجه نقد دریافتی برابر با بهای تمام شده ی کالای فروش رفته باشد. پس از آن هر مبلغ وجه نقد دریافتی می تواند به صورت کامل به عنوان سود تحقق یافته شناسایی شود.

روش تعهدی :

در این روش در هنگام مبادله کالا مبلغ سود شناسایی شده ، به صورت تحقق یافته می باشد. در نتیجه فرآیند تبدیل سود تحقق نیافته به یافته وجود ندارد. علاوه بر آن سودهای تضمین شده شناسایی شده نیز تحقق یافته خواهد بود.

مثال : یک شرکت تجاری تعدادی تلویزیون را به بهای تمام شده ی ۶۰۰,۰۰۰ ریال به مبلغ ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال در تاریخ ۱۳/۷/۸۲ به فروش رساند. تعداد اقساط ۴ قسط ، ۶ ماهه ، مبلغ اقساط به ترتیب ۳۰۰,۰۰۰ ، ۲۵۰,۰۰۰ ، ۲۰۰,۰۰۰ و ۲۵۰,۰۰۰ ریال می باشد. اولین قسط ۲۹/۱۲/۸۲ در نظر گرفته شده است.

مطلوبست :

ثبت عملیات مذکور با استفاده از دو روش اقساطی و بازیافت بهای تمام شده با استفاده از دو فرض زیر :

الف - سود تضمین شده ای در نظر گرفته نشده باشد.

ب - سود تضمین شده ای به میزان ۱۰٪ سالانه در نظر گرفته شود.

الف : روش اقساطی - بدون سود تضمین شده :

$400,000 \div 1,000,000 = 40\%$ درصد سود تحقق نیافته (ناخالص)	اسناد اقساطی ۱,۰۰۰,۰۰۰ موجودی کالا ۶۰۰,۰۰۰ سود تحقق نیافته ۴۰۰,۰۰۰	X۲/۷/۱
	وجه نقد ۳۰۰,۰۰۰ اسناد اقساطی ۳۰۰,۰۰۰	X۳/۱/۱
$300,000 \times 40\% = 120,000$	سود تحقق نیافته ۱۲۰,۰۰۰ سود تحقق یافته ۱۲۰,۰۰۰	X۳/۱/۱
	وجه نقد ۲۵۰,۰۰۰ اسناد اقساطی ۲۵۰,۰۰۰	X۳/۷/۱
$250,000 \times 40\% = 100,000$	سود تحقق نیافته ۱۰۰,۰۰۰ سود تحقق یافته ۱۰۰,۰۰۰	X۳/۷/۱
	وجه نقد ۲۰۰,۰۰۰ اسناد اقساطی ۲۰۰,۰۰۰	X۴/۱/۱
$200,000 \times 40\% = 80,000$	سود تحقق نیافته ۸۰,۰۰۰ سود تحقق یافته ۸۰,۰۰۰	X۴/۱/۱
	وجه نقد ۲۵۰,۰۰۰ اسناد اقساطی ۲۵۰,۰۰۰	X۴/۷/۱
$250,000 \times 40\% = 100,000$	سود تحقق نیافته ۱۰۰,۰۰۰ سود تحقق یافته ۱۰۰,۰۰۰	X۴/۷/۱

روش بازیافت بهای تمام شده : بدون سود تضمین شده :

تاریخ	مبلغ دریافت شده	مبلغ باقیمانده از بهای تمام شده
X۳/۱/۱	۳۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰
X۳/۷/۱	۲۵۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰
X۴/۱/۱	۲۰۰,۰۰۰	-
X۲/۱/۱	اسناد اقساطی ۱,۰۰۰,۰۰۰ موجودی کالا ۶۰۰,۰۰۰ سود تحقق نیافته ۴۰۰,۰۰۰	
X۳/۱/۱	وجه نقد ۳۰۰,۰۰۰ اسناد اقساطی ۳۰۰,۰۰۰	
X۳/۷/۱	وجه نقد ۲۵۰,۰۰۰ اسناد اقساطی ۲۵۰,۰۰۰	
X۴/۱/۱	وجه نقد ۲۰۰,۰۰۰ اسناد اقساطی ۲۰۰,۰۰۰	
X۴/۱/۱	سود تحقق نیافته ۱۵۰,۰۰۰ سود تحقق یافته ۱۵۰,۰۰۰	$۲۰۰,۰۰۰ - ۵۰,۰۰۰ = ۱۵۰,۰۰۰$ $۱۵۰,۰۰۰ - ۰ = ۱۵۰,۰۰۰$
X۴/۷/۱	وجه نقد ۲۵۰,۰۰۰ اسناد اقساطی ۲۵۰,۰۰۰	
X۴/۷/۱	سود تحقق نیافته ۲۵۰,۰۰۰ سود تحقق یافته ۲۵۰,۰۰۰	$۲۵۰,۰۰۰ - ۰ = ۲۵۰,۰۰۰$

ب: روش اقساطی - با سود تضمین شده:

$400,000 \div 1,000,000 = 40\%$ درصد سود تحقق نیافته (ناخالص)	اسناد اقساطی ۱,۰۰۰,۰۰۰ موجودی کالا ۶۰۰,۰۰۰ سود تحقق نیافته ۴۰۰,۰۰۰	X۲/۷/۱
$1,000,000 \times 10\% \times 6 \div 12 = 50,000$	وجه نقد ۳۵۰,۰۰۰ اسناد اقساطی ۳۰۰,۰۰۰ سود تضمین شده ۵۰,۰۰۰	X۳/۱/۱
$300,000 \times 40\% = 120,000$	سود تحقق نیافته ۱۲۰,۰۰۰ سود تحقق یافته ۱۲۰,۰۰۰	X۳/۱/۱
$(1,000,000 - 300,000) \times 10\% \times 6 \div 12 = 35,000$	وجه نقد ۲۸۵,۰۰۰ اسناد اقساطی ۲۵۰,۰۰۰ سود تضمین شده ۳۵,۰۰۰	X۳/۷/۱
$250,000 \times 40\% = 100,000$	سود تحقق نیافته ۱۰۰,۰۰۰ سود تحقق یافته ۱۰۰,۰۰۰	X۳/۷/۱
$(1,000,000 - 550,000) \times 10\% \times 6 \div 12 = 22,500$	وجه نقد ۲۲۲,۵۰۰ اسناد اقساطی ۲۰۰,۰۰۰ سود تضمین شده ۲۲,۵۰۰	X۴/۱/۱
$200,000 \times 40\% = 80,000$	سود تحقق نیافته ۸۰,۰۰۰ سود تحقق یافته ۸۰,۰۰۰	X۴/۱/۱
$(1,000,000 - 750,000) \times 10\% \times 6 \div 12 = 12,500$	وجه نقد ۲۶۲,۵۰۰ اسناد اقساطی ۲۵۰,۰۰۰ سود تضمین شده ۱۲,۵۰۰	X۴/۷/۱
$250,000 \times 40\% = 100,000$	سود تحقق نیافته ۱۰۰,۰۰۰ سود تحقق یافته ۱۰۰,۰۰۰	X۴/۷/۱

روش بازیافت بهای تمام شده : با سود تضمین شده :

تاریخ	مبلغ دریافت شده	مبلغ باقیمانده از بهای تمام شده
X۳/۱/۱	۳۵۰,۰۰۰	۲۵۰,۰۰۰
X۳/۷/۱	۲۸۵,۰۰۰	-
X۲/۱/۱	اسناد اقساطی ۱,۰۰۰,۰۰۰ موجودی کالا ۶۰۰,۰۰۰ سود تحقق نیافته ۴۰۰,۰۰۰	
X۳/۱/۱	وجه نقد ۳۵۰,۰۰۰ اسناد اقساطی ۳۰۰,۰۰۰ سود تضمین شده تحقق نیافته ۵۰,۰۰۰	$1,000,000 \times 10\% \times 6 \div 12 = 50,000$
X۳/۷/۱	وجه نقد ۲۸۵,۰۰۰ اسناد اقساطی ۲۵۰,۰۰۰ سود تضمین شده ۳۵,۰۰۰	$(1,000,000 - 300,000) \times 10\% \times 6 \div 12 = 35,000$
X۳/۷/۱	سود تحقق نیافته ۰ سود تحقق یافته ۰	$285,000 - 250,000 = 35,000$ $35,000 - 35,000 = 0$
X۴/۱/۱	وجه نقد ۲۲۲,۵۰۰ اسناد اقساطی ۲۰۰,۰۰۰ سود تضمین شده ۲۲,۵۰۰	$(1,000,000 - 550,000) \times 10\% \times 6 \div 12 = 22,500$
X۴/۱/۱	سود تحقق نیافته ۲۰۰,۰۰۰ سود تحقق یافته ۲۰۰,۰۰۰	$222,500 - 0 = 222,500$ $222,500 - 22,500 = 200,000$
X۴/۷/۱	وجه نقد ۲۶۲,۵۰۰ اسناد اقساطی ۲۵۰,۰۰۰ سود تضمین شده ۱۲,۵۰۰	$(1,000,000 - 750,000) \times 10\% \times 6 \div 12 = 12,500$
X۴/۷/۱	سود تحقق نیافته ۲۵۰,۰۰۰ سود تحقق یافته ۲۵۰,۰۰۰	$262,500 - 0 = 262,500$ $262,500 - 12,500 = 250,000$

مسئله ۴ : شرکت رضا یک قطعه زمین به مبلغ ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال در مورخه ۱۳۳۶/۱/۱ به فروش می رساند. بهای تمام شده زمین ۶۰۰,۰۰۰ ریال ، طبق شرایط پیمان خریدار مبلغ ۲۵۰,۰۰۰ ریال به عنوان پیش پرداخت و بقیه به صورت ده برگ سفته ۷۵,۰۰۰ ریالی به علاوه سود تضمین شده با نرخ ۱۰٪ در سال برای باقیمانده اصل سفته های پرداخت نشده می پردازد. اقساط قابل پرداخت در اول هر فصل سال ، و شروع پرداخت اولین قسط اول تابستان ۱۳۳۶ می باشد.

مطلوبست :

ثبت رویداد فوق به روش اقساطی و بازیافت بهای تمام شده ، در دفاتر شرکت رضا.

روش اقساطی :

$۱,۰۰۰,۰۰۰ - ۲۵۰,۰۰۰ = ۷۵۰,۰۰۰$ $۴۰۰,۰۰۰ \div ۱,۰۰۰,۰۰۰ = ۴۰\%$ <p>اسناد اقساطی درصد سود تحقق نیافته (ناخالص)</p>	<p>وجه نقد ۲۵۰,۰۰۰</p> <p>اسناد اقساطی ۷۵۰,۰۰۰</p> <p>زمین ۶۰۰,۰۰۰</p> <p>سود تحقق نیافته ۴۰۰,۰۰۰</p>	X۶/۱/۱
$۲۵۰,۰۰۰ \times ۴۰\% = ۱۰۰,۰۰۰$ <p>مبلغ قابل شناسایی به عنوان سود تحقق یافته</p>	<p>سود تحقق نیافته ۱۰۰,۰۰۰</p> <p>سود تحقق یافته ۱۰۰,۰۰۰</p>	X۶/۱/۱
$۷۵۰,۰۰۰ \times ۱۰\% \times ۳ \div ۱۲ = ۱۸,۷۵۰$	<p>وجه نقد ۹۳,۷۵۰</p> <p>اسناد اقساطی ۷۵,۰۰۰</p> <p>سود تضمین شده ۱۸,۷۵۰</p>	X۶/۴/۱
$۷۵,۰۰۰ \times ۴۰\% = ۳۰,۰۰۰$	<p>سود تحقق نیافته ۳۰,۰۰۰</p> <p>سود تحقق یافته ۳۰,۰۰۰</p>	X۶/۴/۱
$(۷۵۰,۰۰۰ - ۷۵,۰۰۰) \times ۱۰\% \times ۳ \div ۱۲ = ۱۶,۸۷۵$	<p>وجه نقد ۹۱,۷۸۵</p> <p>اسناد اقساطی ۷۵,۰۰۰</p> <p>سود تضمین شده ۱۶,۸۷۵</p>	X۶/۷/۱
	<p>سود تحقق نیافته ۳۰,۰۰۰</p> <p>سود تحقق یافته ۳۰,۰۰۰</p>	X۶/۷/۱
$(۷۵۰,۰۰۰ - ۱۵۰,۰۰۰) \times ۱۰\% \times ۳ \div ۱۲ = ۱۵,۰۰۰$	<p>وجه نقد ۹۰,۰۰۰</p> <p>اسناد اقساطی ۷۵,۰۰۰</p> <p>سود تضمین شده ۱۵,۰۰۰</p>	X۶/۱۰/۱
	<p>سود تحقق نیافته ۳۰,۰۰۰</p> <p>سود تحقق یافته ۳۰,۰۰۰</p>	X۶/۱۰/۱

$(750,000 - 225,000) \times 10\% \times 3 \div 12 = 13,125$	وجه نقد ۸۸,۱۲۵ اسناد اقساطی ۷۵,۰۰۰ سود تضمین شده ۱۳,۱۲۵	XV/۱/۱
	سود تحقق نیافته ۳۰,۰۰۰ سود تحقق یافته ۳۰,۰۰۰	XV/۱/۱
$(750,000 - 300,000) \times 10\% \times 3 \div 12 = 11,250$	وجه نقد ۸۲,۲۵۰ اسناد اقساطی ۷۵,۰۰۰ سود تضمین شده ۱۱,۲۵۰	XV/۴/۱
	سود تحقق نیافته ۳۰,۰۰۰ سود تحقق یافته ۳۰,۰۰۰	XV/۴/۱
$(750,000 - 375,000) \times 10\% \times 3 \div 12 = 9,375$	وجه نقد ۸۴,۳۷۵ اسناد اقساطی ۷۵,۰۰۰ سود تضمین شده ۹,۳۷۵	XV/۷/۱
	سود تحقق نیافته ۳۰,۰۰۰ سود تحقق یافته ۳۰,۰۰۰	XV/۷/۱
$(750,000 - 450,000) \times 10\% \times 3 \div 12 = 7,500$	وجه نقد ۸۲,۵۰۰ اسناد اقساطی ۷۵,۰۰۰ سود تضمین شده ۷,۵۰۰	XV/۱۰/۱
	سود تحقق نیافته ۳۰,۰۰۰ سود تحقق یافته ۳۰,۰۰۰	XV/۱۰/۱
$(750,000 - 525,000) \times 10\% \times 3 \div 12 = 5,625$	وجه نقد ۸۰,۶۲۵ اسناد اقساطی ۷۵,۰۰۰ سود تضمین شده ۵,۶۲۵	XV/۱/۱
	سود تحقق نیافته ۳۰,۰۰۰ سود تحقق یافته ۳۰,۰۰۰	XV/۱/۱
$(750,000 - 600,000) \times 10\% \times 3 \div 12 = 3,750$	وجه نقد ۷۸,۷۵۰ اسناد اقساطی ۷۵,۰۰۰ سود تضمین شده ۳,۷۵۰	XV/۴/۱
	سود تحقق نیافته ۳۰,۰۰۰ سود تحقق یافته ۳۰,۰۰۰	XV/۴/۱

$(750,000 - 675,000) \times 10\% \times 3 \div 12 = 1,875$	وجه نقد ۷۶,۸۷۵ اسناد اقساطی ۷۵,۰۰۰ سود تضمین شده ۱,۸۷۵	X۸/۷/۱
	سود تحقق نیافته ۳۰,۰۰۰ سود تحقق یافته ۳۰,۰۰۰	X۸/۷/۱
روش بازیافت بهای تمام شده :		
مبلغ باقیمانده از بهای تمام شده	مبلغ دریافت شده	تاریخ
۳۵۰,۰۰۰	۲۵۰,۰۰۰	X۶/۱/۱
۲۵۶,۲۵۰	۹۳,۷۵۰	X۶/۴/۱
۱۶۴,۳۷۵	۹۱,۸۷۵	X۶/۷/۱
۷۴,۳۷۵	۹۰,۰۰۰	X۶/۱۰/۱
-	۸۸,۱۲۵	X۷/۱/۱
اسناد اقساطی $1,000,000 - 250,000 = 750,000$	وجه نقد ۲۵۰,۰۰۰ اسناد اقساطی ۷۵۰,۰۰۰ زمین ۶۰۰,۰۰۰ سود تحقق نیافته ۴۰۰,۰۰۰	X۶/۱/۱
$750,000 \times 10\% \times 3 \div 12 = 18,750$	وجه نقد ۹۳,۷۵۰ اسناد اقساطی ۷۵,۰۰۰ سود تضمین شده تحقق نیافته ۱۸,۷۵۰	X۶/۴/۱
$(750,000 - 75,000) \times 10\% \times 3 \div 12 = 16,875$	وجه نقد ۹۱,۷۸۵ اسناد اقساطی ۷۵,۰۰۰ سود تضمین شده تحقق نیافته ۱۶,۸۷۵	X۶/۷/۱
$(750,000 - 150,000) \times 10\% \times 3 \div 12 = 15,000$	وجه نقد ۹۰,۰۰۰ اسناد اقساطی ۷۵,۰۰۰ سود تضمین شده تحقق نیافته ۱۵,۰۰۰	X۶/۱۰/۱
$(750,000 - 225,000) \times 10\% \times 3 \div 12 = 13,125$	وجه نقد ۸۸,۱۲۵ اسناد اقساطی ۷۵,۰۰۰ سود تضمین شده ۱۳,۱۲۵	X۷/۱/۱

$۸۸,۱۲۵ - ۷۴,۳۷۵ = ۱۳,۷۵۰$ قابل شناسایی به عنوان سود تحقق یافته $۱۳,۷۵۰ - ۱۳,۱۲۵ = ۶۲۵$ قابل تبدیل	سود تحقق نیافته ۶۲۵ سود تحقق یافته ۶۲۵	XV/۱/۱
$(۷۵۰,۰۰۰ - ۳۰۰,۰۰۰) \times ۱۰\% \times ۳ \div ۱۲ = ۱۱,۲۵۰$	وجه نقد ۱۶,۲۵۰ اسناد اقساطی ۷۵,۰۰۰ سود تضمین شده ۱۱,۲۵۰	XV/۴/۱
$۸۶,۲۵۰ - ۰ = ۸۶,۲۵۰$ قابل شناسایی به عنوان سود تحقق یافته $۸۶,۲۵۰ - ۱۱,۲۵۰ = ۷۵,۰۰۰$ قابل تبدیل	سود تحقق نیافته ۷۵,۰۰۰ سود تحقق یافته ۷۵,۰۰۰	XV/۴/۱
$(۷۵۰,۰۰۰ - ۳۷۵,۰۰۰) \times ۱۰\% \times ۳ \div ۱۲ = ۹,۳۷۵$	وجه نقد ۱۴,۳۷۵ اسناد اقساطی ۷۵,۰۰۰ سود تضمین شده ۹,۳۷۵	XV/۷/۱
$۸۴,۳۷۵ - ۰ = ۸۴,۳۷۵$ $۸۴,۳۷۵ - ۹,۳۷۵ = ۷۵,۰۰۰$	سود تحقق نیافته ۷۵,۰۰۰ سود تحقق یافته ۷۵,۰۰۰	XV/۷/۱
$(۷۵۰,۰۰۰ - ۴۵۰,۰۰۰) \times ۱۰\% \times ۳ \div ۱۲ = ۷,۵۰۰$	وجه نقد ۱۲,۵۰۰ اسناد اقساطی ۷۵,۰۰۰ سود تضمین شده ۷,۵۰۰	XV/۱۰/۱
	سود تحقق نیافته ۷۵,۰۰۰ سود تحقق یافته ۷۵,۰۰۰	XV/۱۰/۱
$(۷۵۰,۰۰۰ - ۵۲۵,۰۰۰) \times ۱۰\% \times ۳ \div ۱۲ = ۵,۶۲۵$	وجه نقد ۸۰,۶۲۵ اسناد اقساطی ۷۵,۰۰۰ سود تضمین شده ۵,۶۲۵	XVIII/۱/۱
	سود تحقق نیافته ۷۵,۰۰۰ سود تحقق یافته ۷۵,۰۰۰	XVIII/۱/۱
$(۷۵۰,۰۰۰ - ۶۰۰,۰۰۰) \times ۱۰\% \times ۳ \div ۱۲ = ۳,۷۵۰$	وجه نقد ۷۸,۷۵۰ اسناد اقساطی ۷۵,۰۰۰ سود تضمین شده ۳,۷۵۰	XVIII/۴/۱
	سود تحقق نیافته ۷۵,۰۰۰ سود تحقق یافته ۷۵,۰۰۰	XVIII/۴/۱

$(750,000 - 675,000) \times 10\% \times 3 \div 12 = 1,875$	وجه نقد ۷۶,۸۷۵ اسناد اقساطی ۷۵,۰۰۰ سود تضمین شده ۱,۸۷۵	X۸/۷/۱
	سود تحقق نیافته ۷۵,۰۰۰ سود تحقق یافته ۷۵,۰۰۰	X۸/۷/۱

مسئله ۵: شرکت احمد و شرکا قراردادی برای فروش زمین به صورت تقسیطی با خریدار منعقد نمود. اطلاعات در ارتباط با فروش زمین در تاریخ ۱۳۸۵/۱/۱ به شرح زیر است:

۳۹۰,۰۰۰	بهای فروش زمین
۲۴۰,۰۰۰	بهای تمام شده زمین
۱۱۰,۰۰۰	پیش دریافت در مقطع فروش
؟	اقساط سالانه قابل دریافت در اول سال مالی
	نرخ سود تضمین شده قابل دریافت در اول سال مالی ۱۲٪ در سال
	تعداد اقساط: ۵ قسط

مطلوبست:

ثبت روزنامه فروش زمین به روش بازیاخت بهای تمام شده و اقساطی.

روش اقساطی:

$390,000 - 110,000 = 280,000$ اسناد اقساطی	وجه نقد ۱۱۰,۰۰۰ اسناد اقساطی ۲۸۰,۰۰۰ زمین ۲۴۰,۰۰۰ سود تحقق نیافته ۱۵۰,۰۰۰	X۵/۱/۱
$150,000 \div 390,000 = 38\% / 5$ (ناخالص) درصد سود تحقق نیافته	سود تحقق نیافته ۴۲,۳۵۰ سود تحقق یافته ۴۲,۳۵۰	X۵/۱/۱
$110,000 \times 38\% / 5 = 42,350$ مبلغ قابل شناسایی به عنوان سود تحقق یافته	وجه نقد ۸۹,۶۰۰ اسناد اقساطی ۵۶,۰۰۰ سود تضمین شده ۳۳,۶۰۰	X۶/۱/۱
$280,000 \div 5 = 56,000$ $280,000 \times 12\% \times 12 \div 12 = 33,600$	سود تحقق نیافته ۲۱,۵۶۰ سود تحقق یافته ۲۱,۵۶۰	X۶/۱/۱
$56,000 \times 38\% / 5 = 21,560$		

$(280,000 - 56,000) \times 12\% = 26,880$	وجه نقد ۸۲,۸۸۰ اسناد اقساطی ۵۶,۰۰۰ سود تضمین شده ۲۶,۸۸۰	X۷/۱/۱
	سود تحقق نیافته ۲۱,۵۶۰ سود تحقق یافته ۲۱,۵۶۰	X۷/۱/۱
$(280,000 - 112,000) \times 12\% = 20,160$	وجه نقد ۷۶,۱۶۰ اسناد اقساطی ۵۶,۰۰۰ سود تضمین شده ۲۰,۱۶۰	X۸/۱/۱
	سود تحقق نیافته ۲۱,۵۶۰ سود تحقق یافته ۲۱,۵۶۰	X۸/۱/۱
$(280,000 - 168,000) \times 12\% = 13,440$	وجه نقد ۶۹,۴۴۰ اسناد اقساطی ۵۶,۰۰۰ سود تضمین شده ۱۳,۴۴۰	X۹/۱/۱
	سود تحقق نیافته ۲۱,۵۶۰ سود تحقق یافته ۲۱,۵۶۰	X۹/۱/۱
$(280,000 - 224,000) \times 12\% = 6,720$	وجه نقد ۶۲,۷۲۰ اسناد اقساطی ۵۶,۰۰۰ سود تضمین شده ۶,۷۲۰	۱۰/۱/۱
	سود تحقق نیافته ۲۱,۵۶۰ سود تحقق یافته ۲۱,۵۶۰	۱۰/۱/۱
روش بازیافت بهای تمام شده :		
<u>مبلغ باقیمانده از بهای تمام شده</u>	<u>مبلغ دریافت شده</u>	<u>تاریخ</u>
۱۳۰,۰۰۰	۱۱۰,۰۰۰	X۵/۱/۱
۴۰,۴۰۰	۸۹,۶۰۰	X۶/۱/۱
-	۸۲,۸۸۰	X۷/۱/۱
اسناد اقساطی $390,000 - 110,000 = 280,000$	وجه نقد ۱۱۰,۰۰۰ اسناد اقساطی ۲۸۰,۰۰۰ زمین ۲۴۰,۰۰۰ سود تحقق نیافته ۱۵۰,۰۰۰	X۵/۱/۱

$280,000 \div 5 = 56,000$ $280,000 \times 12\% \times 12 \div 12 = 33,600$	<p>وجه نقد ۸۹,۶۰۰</p> <p>اسناد اقساطی ۵۶,۰۰۰</p> <p>سود تضمین شده تحقق نیافته ۳۳,۶۰۰</p>	X۶/۱/۱
$(280,000 - 56,000) \times 12\% = 26,880$	<p>وجه نقد ۸۲,۸۸۰</p> <p>اسناد اقساطی ۵۶,۰۰۰</p> <p>سود تضمین شده ۲۶,۸۸۰</p>	X۷/۱/۱
$82,880 - 40,400 = 42,480$ <p>قابل شناسایی به عنوان سود تحقق یافته</p> $42,480 - 26,880 = 15,600$ <p>قابل تبدیل</p>	<p>سود تحقق نیافته ۱۵,۶۰۰</p> <p>سود تحقق یافته ۱۵,۶۰۰</p>	X۷/۱/۱
$(280,000 - 112,000) \times 12\% = 20,160$	<p>وجه نقد ۷۶,۱۶۰</p> <p>اسناد اقساطی ۵۶,۰۰۰</p> <p>سود تضمین شده ۲۰,۱۶۰</p>	X۸/۱/۱
$76,160 - 0 = 76,160$ $76,160 - 20,160 = 56,000$	<p>سود تحقق نیافته ۵۶,۰۰۰</p> <p>سود تحقق یافته ۵۶,۰۰۰</p>	X۸/۱/۱
$(280,000 - 168,000) \times 12\% = 13,440$	<p>وجه نقد ۶۹,۴۴۰</p> <p>اسناد اقساطی ۵۶,۰۰۰</p> <p>سود تضمین شده ۱۳,۴۴۰</p>	X۹/۱/۱
	<p>سود تحقق نیافته ۵۶,۰۰۰</p> <p>سود تحقق یافته ۵۶,۰۰۰</p>	X۹/۱/۱
$(280,000 - 224,000) \times 12\% = 6,720$	<p>وجه نقد ۶۲,۷۲۰</p> <p>اسناد اقساطی ۵۶,۰۰۰</p> <p>سود تضمین شده ۶,۷۲۰</p>	۱۰/۱/۱
	<p>سود تحقق نیافته ۵۶,۰۰۰</p> <p>سود تحقق یافته ۵۶,۰۰۰</p>	۱۰/۱/۱

مسئله ۶: در اول مهر ماه سال ۱۳۳۶ شرکت میزان قطعه زمینی به بهای تمام شده ۲۵۰,۰۰۰ ریال را به مبلغ ۴۰۰,۰۰۰ ریال با شرایط زیر فروخت:

- در ۸ قسط، قابل دریافت در اول هر فصل سال، به مبلغ ۳۷,۵۰۰ ریال به علاوه ۱۶٪ سود تضمین شده نسبت به مانده پرداخت نشده.

- پیش دریافت ۱۰۰,۰۰۰ ریال، که این مبلغ در اول مهر ماه سال ۱۳۳۶ وصول شد.

مطلوبست:

ثبت فروش زمین به روش تعهدی - اقساطی - بازایافت بهای تمام شده.

روش اقساطی:

$400,000 - 100,000 = 300,000$ اسناد اقساطی $150,000 \div 400,000 = 37\%/5$ درصد سود تحقق نیافته (ناخالص)	وجه نقد ۱۰۰,۰۰۰ اسناد اقساطی ۳۰۰,۰۰۰ زمین ۲۵۰,۰۰۰ سود تحقق نیافته ۱۵۰,۰۰۰	X6/7/1
$100,000 \times 37\%/5 = 37,500$ مبلغ قابل شناسایی به عنوان سود تحقق یافته	سود تحقق نیافته ۳۷,۵۰۰ سود تحقق یافته ۳۷,۵۰۰	X6/7/1
$(300,000 \times 16\%) \times 3 \div 12 = 12,000$	وجه نقد ۴۹,۵۰۰ اسناد اقساطی ۳۷,۵۰۰ سود تضمین شده ۱۲,۰۰۰	X6/10/1
$37,500 \times 37\%/5 = 14,062/5$	سود تحقق نیافته ۱۴,۰۶۲/۵ سود تحقق یافته ۱۴,۰۶۲/۵	X6/10/1
$(300,000 - 37,500) \times 16\% \times 3 \div 12 = 10,500$	وجه نقد ۴۸,۰۰۰ اسناد اقساطی ۳۷,۵۰۰ سود تضمین شده ۱۰,۵۰۰	X7/1/1
	سود تحقق نیافته ۱۴,۰۶۲/۵ سود تحقق یافته ۱۴,۰۶۲/۵	X7/1/1
$(300,000 - 75,000) \times 16\% \times 3 \div 12 = 9,000$	وجه نقد ۴۶,۵۰۰ اسناد اقساطی ۳۷,۵۰۰ سود تضمین شده ۹,۰۰۰	X7/4/1

	سود تحقق نیافته ۱۴,۰۶۲/۵ سود تحقق یافته ۱۴,۰۶۲/۵	XV/۴/۱
$(300,000 - 112,500) \times 16\% \times 3 \div 12 = 7,500$	وجه نقد ۴۵,۰۰۰ اسناد اقساطی ۳۷,۵۰۰ سود تضمین شده ۷,۵۰۰	XV/۷/۱
	سود تحقق نیافته ۱۴,۰۶۲/۵ سود تحقق یافته ۱۴,۰۶۲/۵	XV/۷/۱
$(300,000 - 150,000) \times 16\% \times 3 \div 12 = 6,000$	وجه نقد ۴۳,۵۰۰ اسناد اقساطی ۳۷,۵۰۰ سود تضمین شده ۶,۰۰۰	XV/۱۰/۱
	سود تحقق نیافته ۱۴,۰۶۲/۵ سود تحقق یافته ۱۴,۰۶۲/۵	XV/۱۰/۱
$(300,000 - 187,500) \times 16\% \times 3 \div 12 = 4,500$	وجه نقد ۴۲,۰۰۰ اسناد اقساطی ۳۷,۵۰۰ سود تضمین شده ۴,۵۰۰	XVIII/۱/۱
	سود تحقق نیافته ۱۴,۰۶۲/۵ سود تحقق یافته ۱۴,۰۶۲/۵	XVIII/۱/۱
$(300,000 - 225,000) \times 16\% \times 3 \div 12 = 3,000$	وجه نقد ۴۰,۵۰۰ اسناد اقساطی ۳۷,۵۰۰ سود تضمین شده ۳,۰۰۰	XVIII/۴/۱
	سود تحقق نیافته ۱۴,۰۶۲/۵ سود تحقق یافته ۱۴,۰۶۲/۵	XVIII/۴/۱
$(300,000 - 262,500) \times 16\% \times 3 \div 12 = 1,500$	وجه نقد ۳۹,۰۰۰ اسناد اقساطی ۳۷,۵۰۰ سود تضمین شده ۱,۵۰۰	XVIII/۷/۱
	سود تحقق نیافته ۱۴,۰۶۲/۵ سود تحقق یافته ۱۴,۰۶۲/۵	XVIII/۷/۱

روش بازیافت بهای تمام شده :

تاریخ	مبلغ دریافت شده	مبلغ باقیمانده از بهای تمام شده
X۶/۷/۱	۱۰۰,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰
X۶/۱۰/۱	۴۹,۵۰۰	۱۰۰,۵۰۰
X۷/۱/۱	۴۸,۰۰۰	۵۲,۵۰۰
X۷/۴/۱	۴۶,۵۰۰	۶,۰۰۰
X۷/۷/۱	۴۵,۰۰۰	-
X۶/۷/۱	وجه نقد ۱۰۰,۰۰۰ اسناد اقساطی ۳۰۰,۰۰۰ زمین ۲۵۰,۰۰۰ سود تحقق نیافته ۱۵۰,۰۰۰	اسناد اقساطی $۴۰۰,۰۰۰ - ۱۰۰,۰۰۰ = ۳۰۰,۰۰۰$
X۶/۱۰/۱	وجه نقد ۴۹,۵۰۰ اسناد اقساطی ۳۷,۵۰۰ سود تضمین شده تحقق نیافته ۱۲,۰۰۰	$(۳۰۰,۰۰۰ \times ۱۶\%) \times ۳ \div ۱۲ = ۱۲,۰۰۰$
X۷/۱/۱	وجه نقد ۴۸,۰۰۰ اسناد اقساطی ۳۷,۵۰۰ سود تضمین شده تحقق نیافته ۱۰,۵۰۰	$(۳۰۰,۰۰۰ - ۳۷,۵۰۰) \times ۱۶\% \times ۳ \div ۱۲ = ۱۰,۵۰۰$
X۷/۴/۱	وجه نقد ۴۶,۵۰۰ اسناد اقساطی ۳۷,۵۰۰ سود تضمین شده تحقق نیافته ۹,۰۰۰	$(۳۰۰,۰۰۰ - ۷۵,۰۰۰) \times ۱۶\% \times ۳ \div ۱۲ = ۹,۰۰۰$
X۷/۷/۱	وجه نقد ۴۵,۰۰۰ اسناد اقساطی ۳۷,۵۰۰ سود تضمین شده ۷,۵۰۰	$(۳۰۰,۰۰۰ - ۱۱۲,۵۰۰) \times ۱۶\% \times ۳ \div ۱۲ = ۷,۵۰۰$
X۷/۷/۱	سود تحقق نیافته ۳۱,۵۰۰ سود تحقق یافته ۳۱,۵۰۰	$۴۵,۰۰۰ - ۶,۰۰۰ = ۳۹,۰۰۰$ مبلغ قابل شناسایی به عنوان سود تحقق یافته $۳۹,۰۰۰ - ۷,۵۰۰ = ۳۱,۵۰۰$ مبلغ قابل تبدیل به سود تحقق نیافته به یافته

$(300,000 - 150,000) \times 16\% \times 3 \div 12 = 6,000$	وجه نقد ۴۳,۵۰۰ اسناد اقساطی ۳۷,۵۰۰ سود تضمین شده ۶,۰۰۰	XY/10/1
$43,500 - 0 = 43,500$ مبلغ قابل شناسایی به عنوان سود تحقق یافته $43,500 - 6,000 = 37,500$ مبلغ قابل تبدیل به سود تحقق نیافته به یافته	سود تحقق نیافته ۳۷,۵۰۰ سود تحقق یافته ۳۷,۵۰۰	XY/10/1
$(300,000 - 187,500) \times 16\% \times 3 \div 12 = 4,500$	وجه نقد ۴۲,۰۰۰ اسناد اقساطی ۳۷,۵۰۰ سود تضمین شده ۴,۵۰۰	X8/1/1
	سود تحقق نیافته ۳۷,۵۰۰ سود تحقق یافته ۳۷,۵۰۰	X8/1/1
$(300,000 - 225,000) \times 16\% \times 3 \div 12 = 3,000$	وجه نقد ۴۰,۵۰۰ اسناد اقساطی ۳۷,۵۰۰ سود تضمین شده ۳,۰۰۰	X8/4/1
	سود تحقق نیافته ۳۷,۵۰۰ سود تحقق یافته ۳۷,۵۰۰	X8/4/1
$(300,000 - 262,500) \times 16\% \times 3 \div 12 = 1,500$	وجه نقد ۳۹,۰۰۰ اسناد اقساطی ۳۷,۵۰۰ سود تضمین شده ۱,۵۰۰	X8/7/1
	سود تحقق نیافته ۳۷,۵۰۰ سود تحقق یافته ۳۷,۵۰۰	X8/7/1
روش تعهدی :		
اسناد اقساطی $400,000 - 100,000 = 300,000$	وجه نقد ۱۰۰,۰۰۰ اسناد اقساطی ۳۰۰,۰۰۰ زمین ۲۵۰,۰۰۰ سود تحقق یافته ۱۵۰,۰۰۰	X6/7/1
$(300,000 \times 16\%) \times 3 \div 12 = 12,000$	وجه نقد ۴۹,۵۰۰ اسناد اقساطی ۳۷,۵۰۰ سود تضمین شده ۱۲,۰۰۰	X6/10/1

$(300,000 - 37,500) \times 16\% \times 3 \div 12 = 10,500$	وجه نقد ۴۸,۰۰۰ اسناد اقساطی ۳۷,۵۰۰ سود تضمین شده ۱۰,۵۰۰	XV/۱/۱
$(300,000 - 75,000) \times 16\% \times 3 \div 12 = 9,000$	وجه نقد ۴۶,۵۰۰ اسناد اقساطی ۳۷,۵۰۰ سود تضمین شده ۹,۰۰۰	XV/۴/۱
$(300,000 - 112,500) \times 16\% \times 3 \div 12 = 7,500$	وجه نقد ۴۵,۰۰۰ اسناد اقساطی ۳۷,۵۰۰ سود تضمین شده ۷,۵۰۰	XV/۷/۱
$(300,000 - 150,000) \times 16\% \times 3 \div 12 = 6,000$	وجه نقد ۴۳,۵۰۰ اسناد اقساطی ۳۷,۵۰۰ سود تضمین شده ۶,۰۰۰	XV/۱۰/۱
$(300,000 - 187,500) \times 16\% \times 3 \div 12 = 4,500$	وجه نقد ۴۲,۰۰۰ اسناد اقساطی ۳۷,۵۰۰ سود تضمین شده ۴,۵۰۰	XVIII/۱/۱
$(300,000 - 225,000) \times 16\% \times 3 \div 12 = 3,000$	وجه نقد ۴۰,۵۰۰ اسناد اقساطی ۳۷,۵۰۰ سود تضمین شده ۳,۰۰۰	XVIII/۴/۱
$(300,000 - 262,500) \times 16\% \times 3 \div 12 = 1,500$	وجه نقد ۳۹,۰۰۰ اسناد اقساطی ۳۷,۵۰۰ سود تضمین شده ۱,۵۰۰	XVIII/۷/۱

عدم پرداخت اقساط توسط خریدار و تملک مجدد کالا: در پاره ای از اوقات امکان دارد، خریدار به تعهدات خود پایبند نباشد و تمام یا بخشی از اقساط را پرداخت نکند. در این شرایط معمولاً فروشنده کالای فروخته شده را یا باقیمانده آن را مجدداً تملیک می نماید. در این رابطه باید حسابهای مرتبط با فروش اقساطی، یعنی مبلغ اسناد اقساطی (حسابهای اقساطی) و مانده ی سود تحقق نیافته نیز حذف گردد. در صورت داشتن تفاوت، مبلغ مذکور باید به عنوان سود یا زیان حاصل از تملیک مجدد کالا شناسایی شود.

مثال: یک شرکت تجاری کالایی را به بهای تمام شده ۶۰۰,۰۰۰ ریال به مبلغ ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال به مشتری فروخت. مبلغ پیش پرداخت ۱۰۰,۰۰۰ ریال و اقساط در ۴ نوبت یکساله به مبلغ هر قسط ۲۲۵,۰۰۰ ریال و تاریخ مبادله ۱/۱/۱۱ بوده است. خریدار ۳ قسط اول را پرداخت نمود، اما به علت ورشکستگی قادر به پرداخت قسط آخر نگردید. بنابراین شرکت فروشنده باقیمانده کالا را که ارزش آن در زمان تملیک مجدد ۵۰۰,۰۰۰ ریال بود، مجدداً تملیک کرد. **مطلوبست:** ثبت عملیات مذکور در صورتی که از روش اقساطی و روش بازیافت بهای تمام شده استفاده شده باشد.

روش اقساطی:

وجه نقد ۱۰۰,۰۰۰	اسناد اقساطی ۹۰۰,۰۰۰	X1/1/1
اسناد اقساطی $1,000,000 - 100,000 = 900,000$	موجودی کالا ۶۰۰,۰۰۰	درصد سود تحقق نیافته (ناخالص) $400,000 \div 1,000,000 = 40\%$
سود تحقق نیافته ۴۰,۰۰۰	سود تحقق یافته ۴۰,۰۰۰	X1/1/1
سود تحقق نیافته $100,000 \times 40\% = 40,000$	مبلغ قابل شناسایی به عنوان سود تحقق یافته	
وجه نقد ۲۲۵,۰۰۰	اسناد اقساطی ۲۲۵,۰۰۰	X2/1/1
سود تحقق نیافته ۹۰,۰۰۰	سود تحقق یافته ۹۰,۰۰۰	X2/1/1
سود تحقق نیافته $225,000 \times 40\% = 90,000$		
وجه نقد ۲۲۵,۰۰۰	اسناد اقساطی ۲۲۵,۰۰۰	X3/1/1
سود تحقق نیافته ۹۰,۰۰۰	سود تحقق یافته ۹۰,۰۰۰	X3/1/1
اسناد اقساطی ۲۲۵,۰۰۰		
سود تحقق نیافته ۹۰,۰۰۰	سود تحقق یافته ۹۰,۰۰۰	X3/1/1
سود تحقق نیافته $225,000$		
وجه نقد ۲۲۵,۰۰۰	اسناد اقساطی ۲۲۵,۰۰۰	X4/1/1
سود تحقق نیافته ۹۰,۰۰۰	سود تحقق یافته ۹۰,۰۰۰	X4/1/1
سود تحقق نیافته $225,000$		

. سود تحقق نیافته			
۴۰۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰		دارایی تملیک شده ۵۰۰,۰۰۰
	۹۰,۰۰۰		سود تحقق نیافته ۹۰,۰۰۰
	۹۰,۰۰۰	۲۲۵,۰۰۰	اسناد اقساطی
	۹۰,۰۰۰		سود ناشی از تملیک
. ۴۰۰,۰۰۰	. ۳۱۰,۰۰۰	۳۶۵,۰۰۰	مجدد دارایی
۹۰,۰۰۰			

روش بازیافت بهای تمام شده :

تاریخ	مبلغ دریافت شده	مبلغ باقیمانده از بهای تمام شده
X۱/۱/۱	۱۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰
X۲/۱/۱	۲۲۵,۰۰۰	۲۷۵,۰۰۰
X۳/۱/۱	۲۲۵,۰۰۰	۵۰,۰۰۰
X۴/۱/۱	۲۲۵,۰۰۰	-

. اسناد اقساطی			
۱,۰۰۰,۰۰۰ - ۱۰۰,۰۰۰ = ۹۰۰,۰۰۰		وجه نقد ۱۰۰,۰۰۰	
		اسناد اقساطی ۹۰۰,۰۰۰	
		موجودی کالا ۶۰۰,۰۰۰	
		سود تحقق نیافته ۴۰۰,۰۰۰	

۲۲۵,۰۰۰	۹۰۰,۰۰۰		وجه نقد ۲۲۵,۰۰۰
۲۲۵,۰۰۰		۲۲۵,۰۰۰	اسناد اقساطی

۲۲۵,۰۰۰			وجه نقد ۲۲۵,۰۰۰
۶۷۵,۰۰۰	۹۰۰,۰۰۰	۲۲۵,۰۰۰	اسناد اقساطی

۲۲۵,۰۰۰			وجه نقد ۲۲۵,۰۰۰
		۲۲۵,۰۰۰	اسناد اقساطی

۲۲۵,۰۰۰ - ۵۰,۰۰۰ = ۱۷۵,۰۰۰			سود تحقق نیافته ۱۷۵,۰۰۰
۱۷۵,۰۰۰ - ۰ = ۱۷۵,۰۰۰		۱۷۵,۰۰۰	سود تحقق یافته

. سود تحقق نیافته			
۴۰۰,۰۰۰	۱۷۵,۰۰۰		دارایی تملیک شده ۵۰۰,۰۰۰
۲۲۵,۰۰۰		۲۲۵,۰۰۰	سود تحقق نیافته ۲۲۵,۰۰۰
		۲۲۵,۰۰۰	اسناد اقساطی
			سود ناشی از تملیک
		۵۰۰,۰۰۰	مجدد دارایی

مسئله ۷: شرکت الف کالای خود را به صورت اقساطی می فروشد ، در پایان هر سال سود ناخالص را بر مبنای وصولی طی دوره محاسبه و ثبت می نماید.
هر وصولی شامل بهای تمام شده و سود ناخالص می باشد. مانده کنترل حسابهای دریافتنی در اول و پایان سال ۱۳۳۳ به شرح زیر می باشد :

۱۳۳۳/۱۲/۲۹	۱۳۳۳/۱/۱	
۰	۲۴,۰۲۰	حسابهای دریافتنی ۱۳۳۱
۶۷,۴۴۰	۳۴۴,۴۶۰	حسابهای دریافتنی ۱۳۳۲
۴۱۰,۰۹۰	-	حسابهای دریافتنی ۱۳۳۳

وصول هر قسط ، وجوه نقد بدهکار ، و حسابهای دریافتنی اقساطی ، بستانکار می شود. در سال ۱۳۳۲ به علت عدم توانایی در پرداخت اقساط ، شرکت الف کالای خود را تملیک نمود. برآورد ارزش کالای تملیک شده ۱,۴۰۰ ریال. موجودی کالای تملیک شده مربوط به فروش اقساطی طی سال ۱۳۳۲ به مبلغ ۵,۴۰۰ ریال بوده ، که تا زمان تملیک از مبلغ فوق ۳,۲۰۰ ریال وصول گردیده است. فروش اقساطی واحد تجاری و بهای تمام شده سه سال متوالی به شرح زیر خلاصه می شود :

۱۳۳۳	۱۳۳۲	۱۳۳۱	
۶۰۲,۰۰۰	۴۳۲,۰۰۰	۳۸۰,۰۰۰	فروش اقساطی
۳۷۹,۲۶۰	۲۸۵,۱۲۰	۲۴۷,۰۰۰	بهای تمام شده کالای فروخته شده

مطلوبست :

- ۱- ثبت های لازم در ۱۳۳۳/۱۲/۲۹ برای شناسایی درآمد.
- ۲- تعدیلات لازم با توجه به اطلاعات فوق در دفاتر شرکت الف.

پاسخ مسئله ۷ :

روش اقساطی :

$۱۳۳,۰۰۰ \div ۳۸۰,۰۰۰ = ۳۵\%$ درصد سود تحقق نیافته (ناخالص)	اسناد اقساطی ۳۸۰,۰۰۰ موجودی کالا ۲۴۷,۰۰۰ سود تحقق نیافته ۱۳۳,۰۰۰	X۱
	وجه نقد ۲۴,۰۲۰ اسناد اقساطی ۲۴,۰۲۰	X۱
$۲۴,۰۲۰ \times ۳۵\% = ۸,۴۰۷$	سود تحقق نیافته ۸,۴۰۷ سود تحقق یافته ۸,۴۰۷	X۱
$۱۴۶,۸۸۰ \div ۴۳۲,۰۰۰ = ۳۴\%$ درصد سود تحقق نیافته (ناخالص)	اسناد اقساطی ۴۳۲,۰۰۰ موجودی کالا ۲۸۵,۱۲۰ سود تحقق نیافته ۱۴۶,۸۸۰	X۲
	وجه نقد ۲۷۴,۸۲۰ اسناد اقساطی ۲۷۴,۸۲۰	X۲
$۲۷۴,۸۲۰ \times ۳۴\% = ۹۳,۴۳۹$	سود تحقق نیافته ۹۳,۴۳۹ سود تحقق یافته ۹۳,۴۳۹	X۲
$۵,۴۰۰ - ۳,۲۰۰ = ۲,۲۰۰$ حسابهای دریافتنی $\frac{۲,۲۰۰ \quad ۳۴۴,۴۶۰}{۲۷۴,۸۲۰}$ $۶۷,۴۰۰$	دارایی تملیک شده ۱,۴۰۰ سود تحقق نیافته ۷۴۸ زیان ناشی از تملیک مجدد دارایی ۵۲ اسناد اقساطی ۲,۲۰۰	X۲
$۲۲۲,۷۴۰ \div ۶۰۲,۰۰۰ = ۳۷\%$ درصد سود تحقق نیافته (ناخالص)	اسناد اقساطی ۶۰۲,۰۰۰ موجودی کالا ۳۷۹,۲۶۰ سود تحقق نیافته ۲۲,۷۴۰	X۳
$۶۰۲,۰۰۰ - ۴۱۰,۰۹۰ = ۱۹۱,۹۱۰$	وجه نقد ۱۹۱,۹۱۰ اسناد اقساطی ۱۹۱,۹۱۰	X۳
$۱۹۱,۹۱۰ \times ۳۷\% = ۷۱,۰۰۷$	سود تحقق نیافته ۷۱,۰۰۷ سود تحقق یافته ۷۱,۰۰۷	X۳

مسئله ۹: شرکت تجاری فرهنگ لوازم صوتی خود را به صورت اقساطی می فروشد. در مورخه ۱۳۳۲/۷/۱ یک دستگاه تلویزیون به بهای تمام شده ۶۰۰,۰۰۰ ریال را به مبلغ ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال به مشتری فروخت.
شرایط فروش :

تعداد اقساط : ۴ قسط شش ماهه

مبلغ هر قسط : ۲۵۰,۰۰۰ ریال

شروع اولین قسط : ۱۳۳۲/۱۲/۲۹

خریدار سه قسط اول را پرداخت نمود. در تاریخ ۱۳۳۴/۸/۱ مشخص گردید که خریدار قادر به پرداخت بدهی خود نمی باشد. در نتیجه شرکت لوازم صوتی تلویزیون مزبور را تملیک نمود. ارزش تلویزیون در زمان تملیک ۵۰,۰۰۰ ریال بود. شرکت برای فروش مجدد تلویزیون ۲۰,۰۰۰ ریال برای تعمیر آن پرداخت نمود. دستگاه تلویزیون مجدداً در تاریخ ۱۳۳۴/۱۰/۱ به مبلغ ۷۰,۰۰۰ ریال به فروش رسید.

مطلوبست :

ثبت رویدادهای فوق در دفاتر شرکت به روش اقساطی.

روش اقساطی :

$400,000 \div 1,000,000 = 40\%$ <p>درصد سود تحقق نیافته (ناخالص)</p>	<p>اسناد اقساطی ۱,۰۰۰,۰۰۰</p> <p>موجودی کالا ۶۰۰,۰۰۰</p> <p>سود تحقق نیافته ۴۰۰,۰۰۰</p>	<p>۳۲/۷/۱</p>
	<p>وجه نقد ۲۵۰,۰۰۰</p> <p>اسناد اقساطی ۲۵۰,۰۰۰</p>	<p>۳۲/۱۲/۲۹</p>
$250,000 \times 40\% = 100,000$	<p>سود تحقق نیافته ۱۰۰,۰۰۰</p> <p>سود تحقق یافته ۱۰۰,۰۰۰</p>	<p>۳۲/۱۲/۲۹</p>
<p>اسناد اقساطی</p>	<p>وجه نقد ۲۵۰,۰۰۰</p> <p>اسناد اقساطی ۲۵۰,۰۰۰</p>	<p>۳۳/۷/۱</p>
<p>۲۵۰,۰۰۰ ۱,۰۰۰,۰۰۰</p> <p>۲۵۰,۰۰۰</p>	<p>سود تحقق نیافته ۱۰۰,۰۰۰</p> <p>سود تحقق یافته ۱۰۰,۰۰۰</p>	<p>۳۳/۷/۱</p>
<p>۲۵۰,۰۰۰</p> <p>۷۵۰,۰۰۰ ۱,۰۰۰,۰۰۰</p>	<p>وجه نقد ۲۵۰,۰۰۰</p> <p>اسناد اقساطی ۲۵۰,۰۰۰</p>	<p>۳۳/۱۲/۲۹</p>
<p>۲۵۰,۰۰۰</p>	<p>سود تحقق نیافته ۱۰۰,۰۰۰</p> <p>سود تحقق یافته ۱۰۰,۰۰۰</p>	<p>۳۳/۱۲/۲۹</p>

$\begin{array}{r} \text{سود تحقق نیافته} \\ \hline 400,000 \quad 100,000 \\ \quad \quad \quad 100,000 \\ \hline 400,000 \quad 300,000 \\ \hline 100,000 \end{array}$	دارایی تملیک شده ۵۰,۰۰۰ سود تحقق نیافته ۱۰۰,۰۰۰ زیان ناشی از تملیک مجدد دارایی ۱۰۰,۰۰۰ اسناد اقساطی ۲۵۰,۰۰۰	X۴/۸/۱
	دارایی تملیک شده ۲۰,۰۰۰ وجه نقد ۲۰,۰۰۰	X۴/۸/۱
$50,000 + 20,000 = 70,000$	وجه نقد ۷۰,۰۰۰ فروش ۷۰,۰۰۰	X۴/۱۰/۱
	بهای تمام شده کالای فروش رفته ۷۰,۰۰۰ دارایی تملیک شده ۷۰,۰۰۰	X۴/۱۰/۱

مسئله ۱۰: در اول دی ماه ۱۳۴۴ فروشگاه لوازم خانگی یک واحد از کالای الف را که بهای تمام شده آن ۴۰۰,۰۰۰ ریال بود به ارزش ۶۰۰,۰۰۰ ریال به صورت قسطی فروخت. شرایط قرارداد:

پیش دریافت: ۱۵۰,۰۰۰ ریال

اقساط ماهانه: ۱۸ قسط هر ماه ۲۵,۰۰۰ ریال

خریدار دو قسط خود را در سال ۱۳۴۴ (اول بهمن و اول اسفند) پرداخت و در سال ۱۳۴۵ خریدار ۵ قسط خود را پرداخت نمود، سپس به علت عدم توانایی مالی از پرداخت اقساط خودداری شد، در نتیجه فروشگاه کالای خود را در تاریخ ۱۳۴۵/۷/۱ تملیک نمود. ارزش کالای الف در زمان تملیک به صورت عمده فروشی ۵۰,۰۰۰ ریال و خرده فروشی ۷۵,۰۰۰ ریال ارزیابی گردید.

مطلوبست:

۱- تعیین سود ناخالص تحقق یافته در سال ۱۳۴۴ به روش تعهدی، اقساطی، بازایافت بهای تمام شده.

۲- ثبت رویدادهای فوق در دفاتر شرکت به روش اقساطی و بازایافت بهای تمام شده و تعهدی.

روش اقساطی:

$600,000 - 150,000 = 450,000$ $200,000 \div 600,000 = 33\%$ درصد سود تحقق نیافته (ناخالص)	وجه نقد ۱۵۰,۰۰۰ اسناد اقساطی ۴۵۰,۰۰۰ موجودی کالا ۴۰۰,۰۰۰ سود تحقق نیافته ۲۰۰,۰۰۰	X۴/۱۰/۱
$150,000 \times 33\% = 49,500$	سود تحقق نیافته ۴۹,۵۰۰ سود تحقق یافته ۴۹,۵۰۰	X۴/۱۰/۱

$25,000 \times 2 = 50,000$	وجه نقد ۵۰,۰۰۰ اسناد اقساطی ۵۰,۰۰۰	X4/12/29
$50,000 \times 33\% = 16,500$	سود تحقق نیافته ۱۶,۵۰۰ سود تحقق یافته ۱۶,۵۰۰	X4/12/29
$25,000 \times 5 = 125,000$	وجه نقد ۱۲۵,۰۰۰ اسناد اقساطی ۱۲۵,۰۰۰	X5/06/31
$125,000 \times 33\% = 41,250$	سود تحقق نیافته ۴۱,۲۵۰ سود تحقق یافته ۴۱,۲۵۰	X5/06/31
$25,000 \times 11 = 275,000$	دارایی تملیک شده ۷۵,۰۰۰ سود تحقق نیافته ۹۲,۷۵۰ زیان ناشی از تملیک ۱۰۷,۲۵۰ مجدد دارایی ۱۰۷,۲۵۰ اسناد اقساطی ۲۷۵,۰۰۰	X5/7/1
روش باز یافت بهای تمام شده :		
<u>مبلغ باقیمانده از بهای تمام شده</u>	<u>مبلغ دریافت شده</u>	<u>تاریخ</u>
۲۵۰,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	X4/10/1
۲۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	X4/12/29
۷۵,۰۰۰	۱۲۵,۰۰۰	X5/12/29
روش تعهدی :		
وجه نقد ۱۵۰,۰۰۰ اسناد اقساطی ۴۵۰,۰۰۰ موجودی کالا ۴۰۰,۰۰۰ سود تحقق یافته ۲۰۰,۰۰۰	وجه نقد ۱۵۰,۰۰۰ اسناد اقساطی ۴۵۰,۰۰۰ موجودی کالا ۴۰۰,۰۰۰ سود تحقق نیافته ۲۰۰,۰۰۰	X4/10/1
وجه نقد ۵۰,۰۰۰ اسناد اقساطی ۵۰,۰۰۰	وجه نقد ۵۰,۰۰۰ اسناد اقساطی ۵۰,۰۰۰	X4/12/29
وجه نقد ۱۲۵,۰۰۰ اسناد اقساطی ۱۲۵,۰۰۰	وجه نقد ۱۲۵,۰۰۰ اسناد اقساطی ۱۲۵,۰۰۰	X5/12/29
دارایی تملیک شده ۷۵,۰۰۰ سود تحقق یافته ۲۰۰,۰۰۰ اسناد اقساطی ۲۷۵,۰۰۰	دارایی تملیک شده ۷۵,۰۰۰ سود تحقق نیافته ۲۰۰,۰۰۰ اسناد اقساطی ۲۷۵,۰۰۰	X5/7/1

کالای امانی : یکی دیگر از شیوه های گسترش فعالیت توسط شرکت ها ، استفاده از فرآیند کالای امانی است. در این رابطه شخصی به نام آمر کالای خود را به صورت امانی برای شخص دیگری به نام حق العمل کار ارسال می دارد. در این انتقال مالکیت کالاها همچنان در اختیار آمر می باشد و به حق العمل انتقال نمی یابد. این روش برای آمر و حق العمل کار مزایایی را در بر خواهد داشت.

ثبت حسابداری کالای امانی در دفاتر حق العمل کار : با توجه به اینکه حق العمل کار نیز از فرآیند فروش کالای امانی بهره می برد ، ثبت های مربوط به دفاتر حق العمل کار را به صورت زیر تشریح می نمایم :

دفاتر حق العمل کار :

۱- ارسال کالای امانی توسط آمر به حق العمل کار :
ثبتي انجام نمي شود و تنها به صورت آماری ، تعداد کالاها یادداشت می گردد.
۲- انجام هزینه بابت کالاهای امانی توسط آمر :
ثبتي انجام نمي شود.
۳- انجام هزینه توسط حق العمل کار بابت کالای امانی :
کالای امانی دریافتی - آمر xxx
وجه نقد xxx
۴- فروش کالای امانی توسط حق العمل کار :
وجه نقد / حسابهای دریافتنی xxx
کالای امانی دریافتی - آمر xxx
۵- محاسبه و شناسایی کارمزد حق العمل کاری :
کالای امانی دریافتی - آمر xxx
درآمد حق العمل کاری xxx
۶- ارسال خالص وجه توسط حق العمل کار به آمر :
کالای امانی دریافتی - آمر xxx
وجه نقد xxx
۷- پیش پرداخت توسط حق العمل کار :
کالای امانی دریافتی - آمر xxx
وجه نقد xxx

مثال : شرکت آمر تعداد ۱۰۰ واحد کالا به بهای تمام شده ی هر واحد ۹,۰۰۰ ریال را برای حق العمل کار ارسال نمود. کالاهای فروخته شده عبارتند از :

۶۰ واحد نقدی به بهای هر واحد ۱۴,۰۰۰ ریال
 ۲۰ واحد فروش نسیه به بهای فروش ۱۵,۰۰۰ ریال

هزینه های انجام شده عبارتند از :

۴۰,۰۰۰ ریال هزینه حمل توسط آمر
 ۲۰,۰۰۰ ریال هزینه بسته بندی توسط آمر
 ۲۰,۰۰۰ ریال هزینه تعمیر کالاهای فروخته شده توسط حق العمل کار
 ۲۱,۰۰۰ ریال مخارج حمل توسط حق العمل کار

درصد کارمزد ۳۰٪ مبلغ فروش و حق تضمین ۲٪ فروش نسیه تعیین شده است.

مطلوبست : ثبت عملیات مذکور در دفاتر حق العمل کار.

انجام هزینه تعمیر کالای فروخته شده توسط حق العمل کار :

کالای امانی دریافتی - آمر ۲۰,۰۰۰
 وجه نقد ۲۰,۰۰۰

انجام هزینه حمل توسط حق العمل کار :

کالای امانی دریافتی - آمر ۲۱,۰۰۰
 وجه نقد ۲۱,۰۰۰

فروش کالا توسط حق العمل کار :

وجه نقد ۸۴۰,۰۰۰
 $60 \times 14,000 = 840,000$
 حسابهای دریافتی ۳۰۰,۰۰۰
 $20 \times 15,000 = 300,000$
 کالای امانی دریافتی - آمر ۱,۱۴۰,۰۰۰
 $1,140,000$

شناسایی حق العمل و حق تضمین توسط حق العمل کار :

کالای امانی دریافتی - آمر ۳۴۸,۰۰۰
 $1,140,000 \times 30\% = 342,000$
 درآمد حق العمل کاری ۳۴۸,۰۰۰
 $300,000 \times 2\% = 6,000$
 $348,000$

پرداخت خالص وجه فروش به آمر :

کالای امانی دریافتی - آمر ۷۵۱,۰۰۰
 وجه نقد ۷۵۱,۰۰۰

کالای امانی دریافتی - آمر
 ۱,۱۴۰,۰۰۰ ۲۰,۰۰۰
 ۲۱,۰۰۰
 . ۳۴۸,۰۰۰
 ۷۵۱,۰۰۰

ثبت های حسابداری در دفاتر آمر : عملیات و رویدادهای انجام شده در رابطه با کالای امانی در دفاتر آمر نیز ثبت می گردد که برای انجام این کار دو روش عمده وجود دارد :

۱- جدا از سایر حسابهای عادی (روش اول)

۲- همراه با حسابهای عادی (روش دوم)

جدا از سایر حسابهای عادی : در این روش حسابی تحت عنوان کالای امانی ارسالی - حق العمل کار ایجاد می شود و تمامی عملیات مربوط به کالای امانی اعم از شرکت آمر یا حق العمل کار در آن ثبت و منعکس می گردد. این حساب به طور معمول پس از ثبت رویدادهای مربوط به کالای امانی دارای مانده ی بستانکاری خواهد بود ، اما باید توجه داشت که این حساب دارای یک ماهیت ترانزنامه ای نیز می باشد که باید آن را مبنا قرار دهیم ، به همین دلیل مقدار و مبلغ کالاهای امانی فروخته نشده را محاسبه می نماییم ، عددی بدست می آید که لزوماً باید بدهکار باشد. در مرحله ی بعدی مانده طبق ماهیت سود و زیانی به مانده طبق ماهیت ترانزنامه ای تبدیل خواهد شد که مستلزم انجام ثبتی تعدیلی خواهد بود. در این ثبت تعدیلی درآمد فروش کالای امانی شناسای می شود.

همراه با حسابهای عادی : برای انجام عملیات حسابداری کالای امانی در دفاتر آمر بر اساس روش دوم (همراه با حسابهای عادی) به صورت زیر عمل می نماییم :

حسابی تحت عنوان موجودی کالای امانی ، تنها برای بهای تمام شده ی کالای امانی ایجاد می گردد ، اما برای ثبت هزینه های به وجود آمده در رابطه با کالای امانی از دو حساب استفاده می شود. در صورتی که هزینه برای تمامی کالاهای امانی انجام شده باشد آن را تحت عنوان مخارج انتقالی به دوره های آتی ثبت می نماییم و در غیر این صورت اگر این هزینه صرفاً برای کالاهای فروخته شده باشد ، آن را تحت عنوان هزینه ی دوره شناسایی می نماییم.

پس از انجام عملیات در پایان دوره مالی ، تعدیلی صورت می گیرد که بر اساس آن بهای تمام شده ی کالای فروش رفته ی امانی محاسبه می گردد ، این عدد از دو حساب نتیجه می گردد :

۱- سهم کالاهای امانی فروخته شده از حساب موجودی کالای امانی.

۲- سهم کالاهای امانی فروخته شده از مخارج انتقالی به دوره ی آتی.

مخارج قابل انتقال و غیر قابل انتقال : در هزینه هایی که برای کالاهای امانی انجام می شود ، مخارجی را قابل انتقال می نامیم که برای تمامی کالاهای امانی انجام شده باشد ، در نتیجه با انتقال کالاهای امانی فروخته نشده به دوره ی بعدی مخارج انجام شده در رابطه با آنها نیز به دوره ی آتی منتقل می گردد. مابقی هزینه ها که صرفاً مربوط به کالاهای امانی فروخته شده می باشد ، به عنوان هزینه ی دوره ثبت و شناسایی می گردد.

ثبت های حسابداری کالای امانی در دفاتر آمر جدا از سایر حسابهای عادی (روش اول) :

۱- ارسال کالای امانی از آمر به حق العمل کار :
کالای امانی ارسالی - حق العمل کار xxx موجودی کالا xxx
۲- هزینه های انجام شده توسط آمر :
کالای امانی ارسالی - حق العمل کار xxx وجه نقد / حسابهای پرداختنی xxx
۳- انجام هزینه ی فروش کالا و ارسال وجه نقد توسط حق العمل کار :
وجه نقد xxx کالای امانی ارسالی - حق العمل کار xxx کالای امانی ارسالی - حق العمل کار xxx
انجام هزینه توسط حق العمل کار ← کالای امانی ارسالی - حق العمل کار (بدهکار) فروش کالا توسط حق العمل کار ← کالای امانی ارسالی - حق العمل کار (بستانکار) ارسال وجه نقد توسط حق العمل کار به آمر ← وجه نقد (بدهکار)
۴- ثبت تعدیل پایان دوره :
کالای امانی ارسالی - حق العمل کار xxx درآمد فروش کالای امانی xxx
۵- انتقال درآمد به خلاصه سود و زیان :
درآمد فروش کالای امانی xxx خلاصه سود و زیان xxx

مثال : شرکت آمر تعداد ۱۰۰ واحد کالا به بهای تمام شده ی هر واحد ۹,۰۰۰ ریال را برای حق العمل کار ارسال نمود.

کالاهای فروخته شده عبارتند از :

۶۰ واحد نقدی به بهای هر واحد ۱۴,۰۰۰ ریال

۲۰ واحد فروش نسبی به بهای فروش ۱۵,۰۰۰ ریال

هزینه های انجام شده عبارتند از :

۴۰,۰۰۰ ریال هزینه حمل توسط آمر

۲۰,۰۰۰ ریال هزینه بسته بندی توسط آمر

۲۰,۰۰۰ ریال هزینه تعمیر کالاهای فروخته شده توسط حق العمل کار

۲۱,۰۰۰ ریال مخارج حمل توسط حق العمل کار

درصد کارمزد ۳۰٪ مبلغ فروش و حق تضمین ۲٪ فروش نسبی تعیین شده است.

مطلوبست : ثبت عملیات مذکور در دفاتر آمر جدا از سایر حسابهای عادی (روش اول).

۱- ارسال کالای امانی از آمر به حق العمل کار :		
کالای امانی ارسالی - حق العمل کار	۹۰۰,۰۰۰	$۱۰۰ \times ۹,۰۰۰ =$
موجودی کالا	۹۰۰,۰۰۰	
۲- هزینه ی انجام شده توسط آمر :		
کالای امانی ارسالی - حق العمل کار	۴۰,۰۰۰	
وجه نقد	۴۰,۰۰۰	
۳- انجام هزینه ی بسته بندی توسط آمر :		
کالای امانی ارسالی - حق العمل کار	۲۰,۰۰۰	
وجه نقد	۲۰,۰۰۰	
۴- انجام هزینه ی فروش کالا و ارسال وجه نقد به آمر :		
وجه نقد	۷۵۱,۰۰۰	
کالای امانی ارسالی - حق العمل کار	۳۸۹,۰۰۰	
کالای امانی ارسالی - حق العمل کار	۱,۱۴۰,۰۰۰	
کالای امانی ارسالی - حق العمل کار (بدهکار) $۳۸۹,۰۰۰ + ۳۴۸,۰۰۰ = ۷۳۷,۰۰۰$		
کالای امانی ارسالی - حق العمل کار (بستانکار) $۱,۱۴۰,۰۰۰$		
وجه نقد ارسالی (بدهکار) $۷۵۱,۰۰۰$		
$۱,۱۴۰,۰۰۰ \times ۳۰\% = ۳۴۲,۰۰۰$		
$۳۰۰,۰۰۰ \times ۲\% = ۶,۰۰۰$		
۵- تعدیل پایان دوره :		
زیان فروش کالای امانی $۱۲,۸۰۰$		
کالای امانی ارسالی - حق العمل کار $۱۲,۸۰۰$		
کالای امانی ارسالی - حق العمل کار		
۹۰۰,۰۰۰	۱,۱۴۰,۰۰۰	۹۰۰,۰۰۰
۴۰,۰۰۰		۴۰,۰۰۰
۲۰,۰۰۰		۲۰,۰۰۰
۲۱,۰۰۰	.	۳۸۹,۰۰۰
۹۸۱,۰۰۰	بهای نهایی کالای امانی	۲۰۹,۰۰۰
$۹۸۱,۰۰۰ \times ۲۰ \div ۱۰۰ = ۱۹۶,۲۰۰$		۱۹۶,۲۰۰
۶- انتقال به خلاصه سود و زیان :		
خلاصه سود و زیان $۱۲,۸۰۰$		
زیان فروش کالای امانی $۱۲,۸۰۰$		

ثبت های حسابداری کالای امانی در دفاتر آمر همراه با حسابهای عادی (روش دوم) :

۱- ارسال کالای امانی از آمر به حق العمل کار :	
موجودی کالای امانی xxx	
موجودی کالا xxx	
۲- هزینه های انجام شده توسط آمر :	
مخارج انتقالی به دوره ی آتی xxx	
هزینه ی مربوطه xxx	
وجه نقد xxx	
۳- انجام هزینه ی فروش کالا و ارسال وجه نقد توسط حق العمل کار :	
وجه نقد xxx	
مخارج انتقالی به دوره ی آتی xxx	
هزینه ی مربوطه xxx	
فروش xxx	
۴- ثبت تعدیل پایان دوره :	
بهای تمام شده کالای فروش رفته xxx	
موجودی کالای امانی xxx	
مخارج انتقالی به دوره ی آتی xxx	
۵- انتقال به خلاصه سود و زیان :	
فروش xxx	
بهای تمام شده کالای فروش رفته xxx	
هزینه ها xxx	
خلاصه سود و زیان xxx	

$$A = \frac{\text{تعداد کالا های امانی فروخته شده}}{\text{تعداد کل کالای امانی}} \times \text{موجودی کالای امانی}$$

$$B = \frac{\text{تعداد کالا های امانی فروخته شده}}{\text{تعداد کل کالای امانی}} \times \text{مخارج انتقالی به دوره ی آتی}$$

$$C = \frac{\text{تعداد کالا های امانی فروخته شده}}{\text{تعداد کل کالای امانی}} \times \text{بهای تمام شده کالای امانی فروخته شده}$$

مثال: شرکت آمر تعداد ۱۰۰ واحد کالا به بهای تمام شده ی هر واحد ۹,۰۰۰ ریال را برای حق العمل کار ارسال نمود. کالاهای فروخته شده عبارتند از:

۶۰ واحد نقدی به بهای هر واحد ۱۴,۰۰۰ ریال
 ۲۰ واحد فروش نسبی به بهای فروش ۱۵,۰۰۰ ریال

هزینه های انجام شده عبارتند از:

۴۰,۰۰۰ ریال هزینه حمل توسط آمر
 ۲۰,۰۰۰ ریال هزینه بسته بندی توسط آمر
 ۲۰,۰۰۰ ریال هزینه تعمیر کالاهای فروخته شده توسط حق العمل کار
 ۲۱,۰۰۰ ریال مخارج حمل توسط حق العمل کار

درصد کارمزد ۳۰٪ مبلغ فروش و حق تضمین ۲٪ فروش نسبی تعیین شده است.

مطلوبست: ثبت عملیات مذکور در دفاتر آمر همراه با حسابهای عادی (روش دوم).

۱- ارسال کالای امانی از آمر به حق العمل کار:	
موجودی کالای امانی ۹۰۰,۰۰۰	$100 \times 9,000 =$
موجودی کالا ۹۰۰,۰۰۰	
۲- هزینه ی انجام شده توسط آمر:	
مخارج انتقالی به دوره ی آتی ۴۰,۰۰۰	
وجه نقد ۴۰,۰۰۰	
۳- انجام هزینه ی بسته بندی توسط آمر:	
مخارج انتقالی به دوره ی آتی ۲۰,۰۰۰	
وجه نقد ۲۰,۰۰۰	
۴- انجام هزینه ی فروش کالا و ارسال وجه نقد به آمر:	
وجه نقد ۷۵۱,۰۰۰	
مخارج انتقالی به دوره ی آتی ۲۱,۰۰۰	
هزینه حق العمل کاری ۳۴۸,۰۰۰	
هزینه تعمیر کالای فروخته شده ۲۰,۰۰۰	
فروش ۱,۱۴۰,۰۰۰	
$1,140,000 \times 30\% = 342,000$ $300,000 \times 2\% = 6,000$ $\underline{\hspace{10em}} 348,000$	

۵- تعدیل پایان دوره :

بهای تمام شده کالای فروش رفته ۷۸۴,۸۰۰

موجودی کالای امانی ۷۲۰,۰۰۰

مخارج انتقالی به دوره ی آتی ۶۴,۸۰۰

. موجودی کالای امانی .		. مخارج انتقالی به دوره ی آتی .	
۷۲۰,۰۰۰	۹۰۰,۰۰۰	۶۴,۸۰۰	۴۰,۰۰۰
	۱۸۰,۰۰۰		۲۰,۰۰۰
			۲۱,۰۰۰
		۶۴,۸۰۰	۸۱,۰۰۰
			۱۶,۲۰۰

۶- انتقال به خلاصه سود و زیان :

فروش ۱,۱۴۰,۰۰۰

خلاصه سود و زیان ۱۲,۸۰۰

بهای تمام شده کالای فروش رفته ۷۸۴,۸۰۰

هزینه حق العمل کاری ۳۴۸,۰۰۰

هزینه تعمیر کالای فروخته شده ۲۰,۰۰۰

$$900.000 \times \frac{80}{100} = 720.000 \quad 81.000 \times \frac{80}{100} = 64.800$$

$$720.000 + 64.800 = 784.800$$

مسئله ۱۴: شرکت هدی کالای خود را بر مبنای امانی به فروش می رساند. در طی سال ۱۳۸۹، شرکت تعداد ۶,۲۵۰ واحد کالای ب را به شرکت حق العمل کاری هادی ارسال نمود. بهای تمام شده هر واحد ۱,۵۰۰ ریال، بهای فروش ۵,۰۰۰ ریال، مخارج حمل کالای ارسالی پرداختی توسط آمر ۲۵۰,۰۰۰ ریال. شرکت هادی ۱۰٪ کارمزد در مقابل فروش هر واحد دریافت می دارد. در طی سال ۱۳۸۹، شرکت حق العمل کاری هادی ۴,۱۰۰ واحد از کالای ب به طور نقد و ۱,۰۰۰ واحد آن را به طور نسبی می فروشد (حق العمل کار فروش نسبی را تضمین نموده است) مخارج در ارتباط با کالای امانی پرداختنی توسط حق العمل کار ۱۱۷,۵۰۰ ریال. حق العمل کار درآمد حاصل از فروش نقدی کالای امانی را پس از کسر هزینه ها و کمیسیون به شرکت ارسال می دارد حق التضمین بابت فروش نسبی ۵٪.

مطلوبست: ثبت عملیات مذکور در دفاتر آمر جدا از سایر حسابهای عادی (روش اول).

۱- ارسال کالای امانی از آمر به حق العمل کار:	
کالای امانی ارسالی - حق العمل کار	۹,۳۷۵,۰۰۰
$۶,۲۵۰ \times ۱,۵۰۰ =$	
موجودی کالا	۹,۳۷۵,۰۰۰
۲- هزینه ی انجام شده توسط آمر:	
کالای امانی ارسالی - حق العمل کار	۲۵۰,۰۰۰
وجه نقد	۲۵۰,۰۰۰
۳- انجام هزینه ی فروش کالا و ارسال وجه نقد به آمر:	
وجه نقد	۲۲,۵۸۲,۵۰۰
کالای امانی ارسالی - حق العمل کار	۲,۹۱۷,۵۰۰
کالای امانی ارسالی - حق العمل کار	۲۵,۵۰۰,۰۰۰
کالای امانی ارسالی - حق العمل کار (بدهکار) $۲,۹۱۷,۵۰۰ + ۱۱۷,۵۰۰ = ۲,۸۰۰,۰۰۰$	
کالای امانی ارسالی - حق العمل کار (بستانکار) ۲۵,۵۰۰,۰۰۰	
وجه نقد ارسالی (بدهکار) ۲۲,۵۸۲,۵۰۰	
$۲۵,۵۰۰,۰۰۰ \times ۱۰\% = ۲,۵۵۰,۰۰۰$	$۴,۱۰۰ \times ۵,۰۰۰ = ۲۰,۵۰۰,۰۰۰$
$۵,۰۰۰,۰۰۰ \times ۵\% = ۲۵۰,۰۰۰$	$۱,۰۰۰ \times ۵,۰۰۰ = ۵,۰۰۰,۰۰۰$
۲,۸۰۰,۰۰۰	۲۵,۵۰۰,۰۰۰

۴- ثبت تعدیل پایان دوره :		
کالای امانی ارسالی - حق العمل کار ۱۴,۷۵۰,۱۲۰		
درآمد فروش کالای امانی ۱۴,۷۵۰,۱۲۰		
کالای امانی ارسالی - حق العمل کار		
۹,۳۷۵,۰۰۰	۲۵,۵۰۰,۰۰۰	۹,۳۷۵,۰۰۰
۲۵۰,۰۰۰	.	۲۵۰,۰۰۰
۱۱۷,۵۰۰	.	۲,۹۱۷,۵۰۰
۹,۷۴۲,۵۰۰	۱۲,۹۵۷,۵۰۰	۱۴,۷۵۰,۱۲۰
بهای نهایی کالای امانی		
۹,۷۴۲,۵۰۰	$۱,۱۵۰ \div ۶,۲۵۰ = ۱,۷۹۲,۶۲۰$	۱,۷۹۲,۶۲۰
۹,۷۴۲,۵۰۰ × (مانده)		
۵- انتقال به خلاصه سود و زیان :		
درآمد فروش کالای امانی ۱۴,۷۵۰,۱۲۰		
خلاصه سود و زیان ۱۴,۷۵۰,۱۲۰		

مسئله ۱۵: مبادلات زیر بین شرکت آمر و حق العمل کار طی تیر ماه ۱۳۸۱ به قرار زیر است :

- ۱- کالای امانی ارسالی ۱۰۰ واحد به بهای تمام شده ۹۰۰,۰۰۰ ریال
- ۲- کالای زیان دیده در بین راه ۲ واحد تحت پوشش بیمه ۲۵,۰۰۰ ریال
- ۳- فروش کالای امانی نقدی (۶۰ واحد) ۸۸۰,۰۰۰ ریال
- ۴- فروش کالای امانی نسبی (۲۰ واحد) ۲۰۰,۰۰۰ ریال
- ۵- هزینه های آمر مربوط به کل کالای امانی ارسالی ۶۰,۰۰۰ ریال
- ۶- هزینه های حق العمل کار (شامل ۲۰,۰۰۰ ریال هزینه فروش و ۵۰,۰۰۰ ریال کارمزد و ۴,۰۰۰ ریال حق التضمین و ۲۱,۰۰۰ ریال مخارج حمل ، که از این مبلغ ۵,۰۰۰ ریال آن مربوط به کالای برگشتی است) ۹۵,۰۰۰ ریال
- ۷- کالای برگشتی به آمر (۲ واحد) ؟

مطلوبست: ثبت عملیات مذکور در دفاتر حق العمل کار و آمر جدا از سایر حسابهای عادی (روش اول).

پاسخ مسئله ۱۵ :

دفاتر حق العمل کار :

۱- فروش کالا توسط حق العمل کار :

وجه نقد ۸۸۰,۰۰۰

کالای امانی دریافتی - آمر ۸۸۰,۰۰۰

۲- فروش کالا توسط حق العمل کار :

حسابهای دریافتی ۲۰۰,۰۰۰

کالای امانی دریافتی - آمر ۲۰۰,۰۰۰

۳- انجام هزینه ی فروش و مخارج حمل توسط حق العمل کار :

کالای امانی دریافتی - آمر ۴۱,۰۰۰

وجه نقد ۴۱,۰۰۰

$$۲۰,۰۰۰ + ۲۱,۰۰۰ = ۴۱,۰۰۰$$

۴- شناسایی حق العمل و حق تضمین توسط حق العمل کار :

کالای امانی دریافتی - آمر ۵۴,۰۰۰

درآمد حق العمل کاری ۵۴,۰۰۰

$$۵۰,۰۰۰ + ۴,۰۰۰ = ۵۴,۰۰۰$$

۵- پرداخت خالص وجه فروش به آمر :

کالای امانی دریافتی - آمر ۹۸۵,۰۰۰

وجه نقد ۹۸۵,۰۰۰

کالای امانی دریافتی - آمر

۸۸۰,۰۰۰ ۴۱,۰۰۰

. ۲۰۰,۰۰۰ ۵۴,۰۰۰ .

. ۱,۰۸۰,۰۰۰ ۹۵,۰۰۰ .

۹۸۵,۰۰۰

دفاتر آمر جدا از سایر حسابهای عادی (روش اول) :

۱- ارسال کالای امانی از آمر به حق العمل کار :

کالای امانی ارسالی - حق العمل کار ۹۰۰,۰۰۰

موجودی کالا ۹۰۰,۰۰۰

۲- کالای زیان دیده در بین راه تحت پوشش بیمه :

وجه نقد دریافتی - بیمه ۲۵,۰۰۰

کالای امانی ارسالی - حق العمل کار ۲۵,۰۰۰

۳- هزینه ی انجام شده توسط آمر :

کالای امانی ارسالی - حق العمل کار ۶۰,۰۰۰

وجه نقد ۶۰,۰۰۰

۴- انجام هزینه ی فروش کالا و ارسال وجه نقد به آمر :

وجه نقد	۹۸۵,۰۰۰
کالای امانی ارسالی - حق العمل کار	۹۵,۰۰۰
کالای امانی ارسالی - حق العمل کار	۱,۰۸۰,۰۰۰
	$۲۰,۰۰۰ + ۵۰,۰۰۰ + ۴,۰۰۰ + ۲۱,۰۰۰ = ۹۵,۰۰۰$
	$۸۸۰,۰۰۰ + ۲۰۰,۰۰۰ = ۱,۰۸۰,۰۰۰$

۵- برگشت کالای امانی :

موجودی کالا	۱۸,۰۰۰
کالای امانی ارسالی - حق العمل کار	۱۸,۰۰۰
	$۹۰۰,۰۰۰ \div ۱۰۰ = ۹,۰۰۰ \times ۲ = ۱۸,۰۰۰$

۶- تعدیل پایان دوره :

کالای امانی ارسالی - حق العمل کار	۲۴۳,۶۸۰
درآمد فروش کالای امانی	۲۴۳,۶۸۰

	<u>کالای امانی ارسالی - حق العمل کار</u>	
	۲۵,۰۰۰	۹۰۰,۰۰۰
۹۰۰,۰۰۰	۱,۰۸۰,۰۰۰	۶۰,۰۰۰
۶۰,۰۰۰	۱۸,۰۰۰	۹۵,۰۰۰
۱۶,۰۰۰	۱,۱۲۳,۰۰۰	۱,۰۵۵,۰۰۰
۹۷۶,۰۰۰	۶۸,۰۰۰	۲۴۳,۶۸۰
۹۷۶,۰۰۰	$۱۷۵,۶۸۰ \div ۱۰۰ = ۱۷۵,۶۸۰$ (مانده)	۱۷۵,۶۸۰

۷- انتقال به خلاصه سود و زیان :

درآمد فروش کالای امانی	۲۴۳,۶۸۰
خلاصه سود و زیان	۲۴۳,۶۸۰

$$۲۱,۰۰۰ - ۵,۰۰۰ = ۱۶,۰۰۰$$

- مسئله ۱۶:** کارخانه تولید دوچرخه، تولیدات خود را به صورت امانی نزد حق العمل کار به فروش می رساند. اطلاعات بالا در ارتباط با کالای امانی طی سال ۱۳۷۵ به شرح زیر است:
- حمل ۱۰۰ دستگاه دوچرخه، بهای تمام شده هر واحد ۸,۰۰۰ ریال و بهای فروش هر واحد ۱۲,۰۰۰ ریال.
 - مخارج حمل کالای ارسالی پرداختی توسط آمر به مبلغ ۱۸,۰۰۰ ریال.
 - دریافت صورتحساب فروش از حق العمل کار در پایان دوره مالی:

	۱۰۰ واحد	دوچرخه دریافتی
	(۴۰)	فروخته نشده
۷۲۰,۰۰۰ ریال	۶۰	فروخته شده (۶۰ × ۱۲,۰۰۰)
		کسر می شود:
	۱۰۸,۰۰۰	کارمزد
	۵,۰۰۰	تبلیغات
۱۱۳,۰۰۰		جمع
۶۰۷,۰۰۰		بدهی به آمر
۵۰۰,۰۰۰		وجه ارسالی
۱۰۷,۰۰۰		مانده بدهی

مطلوبست: ثبت عملیات مذکور در دفاتر حق العمل کار و آمر جدا از سایر حسابهای عادی (روش اول).

دفاتر حق العمل کار:

۱- فروش کالا توسط حق العمل کار:
وجه نقد ۷۲۰,۰۰۰
کالای امانی دریافتی - آمر ۷۲۰,۰۰۰
۲- انجام هزینه توسط حق العمل کار بابت کالای امانی:
کالای امانی دریافتی - آمر ۵,۰۰۰
وجه نقد ۵,۰۰۰
۳- شناسایی حق العمل توسط حق العمل کار:
کالای امانی دریافتی - آمر ۱۰۸,۰۰۰
درآمد حق العمل کاری ۱۰۸,۰۰۰
۴- پرداخت خالص وجه فروش به آمر:
کالای امانی دریافتی - آمر ۵۰۰,۰۰۰
وجه نقد ۵۰۰,۰۰۰

دفاتر آمر جدا از سایر حسابهای عادی (روش اول):

۱- ارسال کالای امانی از آمر به حق العمل کار:		
کالای امانی ارسالی - حق العمل کار	۸۰۰,۰۰۰	
$۱,۰۰۰ \times ۸,۰۰۰ =$		
موجودی کالا	۸۰۰,۰۰۰	
۲- هزینه ی انجام شده توسط آمر:		
کالای امانی ارسالی - حق العمل کار	۱۸,۰۰۰	
وجه نقد	۱۸,۰۰۰	
۳- انجام هزینه ی فروش کالا و ارسال وجه نقد به آمر:		
وجه نقد	۵۰۰,۰۰۰	
حسابهای دریافتنی - حق العمل کار	۱۰۷,۰۰۰	
کالای امانی ارسالی - حق العمل کار	۱۱۳,۰۰۰	
کالای امانی ارسالی - حق العمل کار	۷۲۰,۰۰۰	
$۵,۰۰۰ + ۱۰۸,۰۰۰ = ۱۱۳,۰۰۰$		
۴- تعدیل پایان دوره:		
کالای امانی ارسالی - حق العمل کار	۱۱۸,۲۰۰	
درآمد فروش کالای امانی	۱۱۸,۲۰۰	
کالای امانی ارسالی - حق العمل کار		
۸۰۰,۰۰۰	۷۲۰,۰۰۰	۸۰۰,۰۰۰
۱۸,۰۰۰		۱۸,۰۰۰
۵,۰۰۰	.	۱۱۳,۰۰۰
۸۲۳,۰۰۰	بهای نهایی کالای امانی	۹۳۱,۰۰۰
		۲۱۱,۰۰۰
$۸۲۳,۰۰۰ \times ۴۰ \div ۱۰۰ = ۳۲۹,۲۰۰$		۱۱۸,۲۰۰
		۳۲۹,۲۰۰
۵- انتقال به خلاصه سود و زیان:		
درآمد فروش کالای امانی	۱۱۸,۲۰۰	
خلاصه سود و زیان	۱۱۸,۲۰۰	

مسئله ۱۷: شرکت تولیدی یخچال پارس برای فروش تولیدات خود از طریق حق العمل کار، کالای خود را به فروش می‌رساند.

اطلاعات در ارتباط با کالای امانی در سال مالی ۱۳۴۴ به شرح زیر است:

۷۶۰,۰۰۰	ارسال کالا به شرکت حق العمل کاری دانا به بهای تمام شده
	کارمزد حق العمل کاری ۵٪ کل فروش
	حق التضمین ۲٪ مبادلات نسبه
۸,۷۵۰	پرداخت مخارج حمل و بارگیری توسط حق العمل کار
۶۵۰	بیمه آتش سوزی پرداختی توسط آمر (هزینه توسط آمر)
۲۲۵,۰۰۰	ارسال پیش پرداخت به آمر
۴۲۰,۰۰۰	فروش نسبه
۴۷۵,۰۰۰	فروش نقد
	حق العمل کار مبلغ ۲۰۰,۰۰۰ ریال از کالای امانی را به حساب خود برداشت می‌نماید.
	پرداخت مبلغ ۱۲,۰۰۰ ریال بابت دلالی کالای امانی توسط حق العمل کار
	ارسال کل بدهی به آمر بابت فروش کالای امانی پس از کسر مخارج همراه با صورتحساب فروش کالای فروش نرفته پایان دوره
۲۰۰,۰۰۰	

مطلوبست: ثبت عملیات مذکور در دفاتر حق العمل کار و آمر همراه با حسابهای عادی (روش دوم).

دفاتر حق العمل کار:

۱- انجام هزینه توسط حق العمل کار بابت کالای امانی:
کالای امانی دریافتی - آمر ۸,۷۵۰
وجه نقد ۸,۷۵۰
۲- پیش پرداخت توسط حق العمل کار:
کالای امانی دریافتی - آمر ۲۲۵,۰۰۰
وجه نقد ۲۲۵,۰۰۰
۳- فروش کالا توسط حق العمل کار:
حسابهای دریافتی ۴۲۰,۰۰۰
کالای امانی دریافتی - آمر ۴۲۰,۰۰۰
۴- فروش کالا توسط حق العمل کار:
وجه نقد ۴۷۵,۰۰۰
کالای امانی دریافتی - آمر ۴۷۵,۰۰۰

۵- برداشت حق العمل کار :

وجه نقد ۲۰۰,۰۰۰

کالای امانی دریافتی - آمر ۲۰۰,۰۰۰

۶- انجام هزینه توسط حق العمل کار بابت کالای امانی :

کالای امانی دریافتی - آمر ۱۲,۰۰۰

وجه نقد ۱۲,۰۰۰

۷- شناسایی حق العمل و حق التضمین توسط حق العمل کار :

کالای امانی دریافتی - آمر ۵۳,۱۵۰

درآمد حق العمل کاری ۵۳,۱۵۰

$$۴۲۰,۰۰۰ + ۴۷,۵۰۰ = ۸۹۵,۰۰۰$$

$$۸۹۵,۰۰۰ \times ۵\% = ۴۴,۷۵۰$$

$$۴۲۰,۰۰۰ \times ۲\% = \underline{۸,۴۰۰}$$

$$۵۳,۱۵۰$$

۸- پرداخت خالص وجه فروش به آمر :

کالای امانی دریافتی - آمر ۷۹۶,۱۰۰

وجه نقد ۷۹۶,۱۰۰

. کالای امانی دریافتی - آمر .

۴۲۰,۰۰۰ ۸,۷۵۰

۴۷۵,۰۰۰ ۲۲۵,۰۰۰

۲۰۰,۰۰۰ ۱۲,۰۰۰

. ۵۳,۱۵۰

۱,۰۹۵,۰۰۰ ۲۸۹,۹۰۰

۷۹۶,۱۰۰

دفاتر آمر همراه با حسابهای عادی (روش دوم):

۱- ارسال کالای امانی از آمر به حق العمل کار:
موجودی کالای امانی ۷۶۰,۰۰۰
موجودی کالا ۷۶۰,۰۰۰
۲- هزینه ی انجام شده توسط آمر:
مخارج انتقالی به دوره ی آتی ۶۵۰
وجه نقد ۶۵۰
۳- پیش دریافت به آمر:
وجه نقد ۲۲۵,۰۰۰
حسابهای پرداختی - حق العمل کار ۲۲۵,۰۰۰
۴- برداشت حق العمل کار:
حسابهای پرداختی - حق العمل کار ۲۰۰,۰۰۰
موجودی کالای امانی ۲۰۰,۰۰۰
۵- انجام هزینه ی فروش کالا و ارسال وجه نقد به آمر:
وجه نقد ۷۹۶,۱۰۰
حسابهای پرداختی - حق العمل کار ۲۵,۰۰۰
مخارج انتقالی به دوره ی آتی ۲۰,۷۵۰
هزینه حق العمل کاری ۵۳,۱۵۰
فروش ۸۹۵,۰۰۰
$420,000 + 475,000 = 895,000$
$895,000 \times 5\% = 44,750$
$420,000 \times 2\% = 8,400$
۵۳,۱۵۰
مخارج انتقالی به دوره ی آتی .
موجودی کالای امانی .
۶۵۰
۷۶۰,۰۰۰
۸,۷۵۰
۵۶۰,۰۰۰
۹,۴۰۰
۶- تعدیل پایان دوره:
بهای تمام شده کالای فروش رفته ۴۱۹,۵۵۸
موجودی کالای امانی ۴۱۲,۶۳۲
مخارج انتقالی به دوره ی آتی ۶,۹۲۶

۷- انتقال به خلاصه سود و زیان :

فروش	۸۹۵,۰۰۰
بهای تمام شده کالای فروش رفته	۴۱۹,۵۵۸
هزینه حق العمل کاری	۵۳,۱۵۰
خلاصه سود و زیان	۴۲۲,۲۹۲

$$9.400 \times \frac{560.000}{760.000} = 6.926 \quad 560.000 \times \frac{560.000}{760.000} = 412.632$$

$$6.926 + 412.632 = 419.558$$

فصل :

حسابداری شعب

حسابداری شعب :

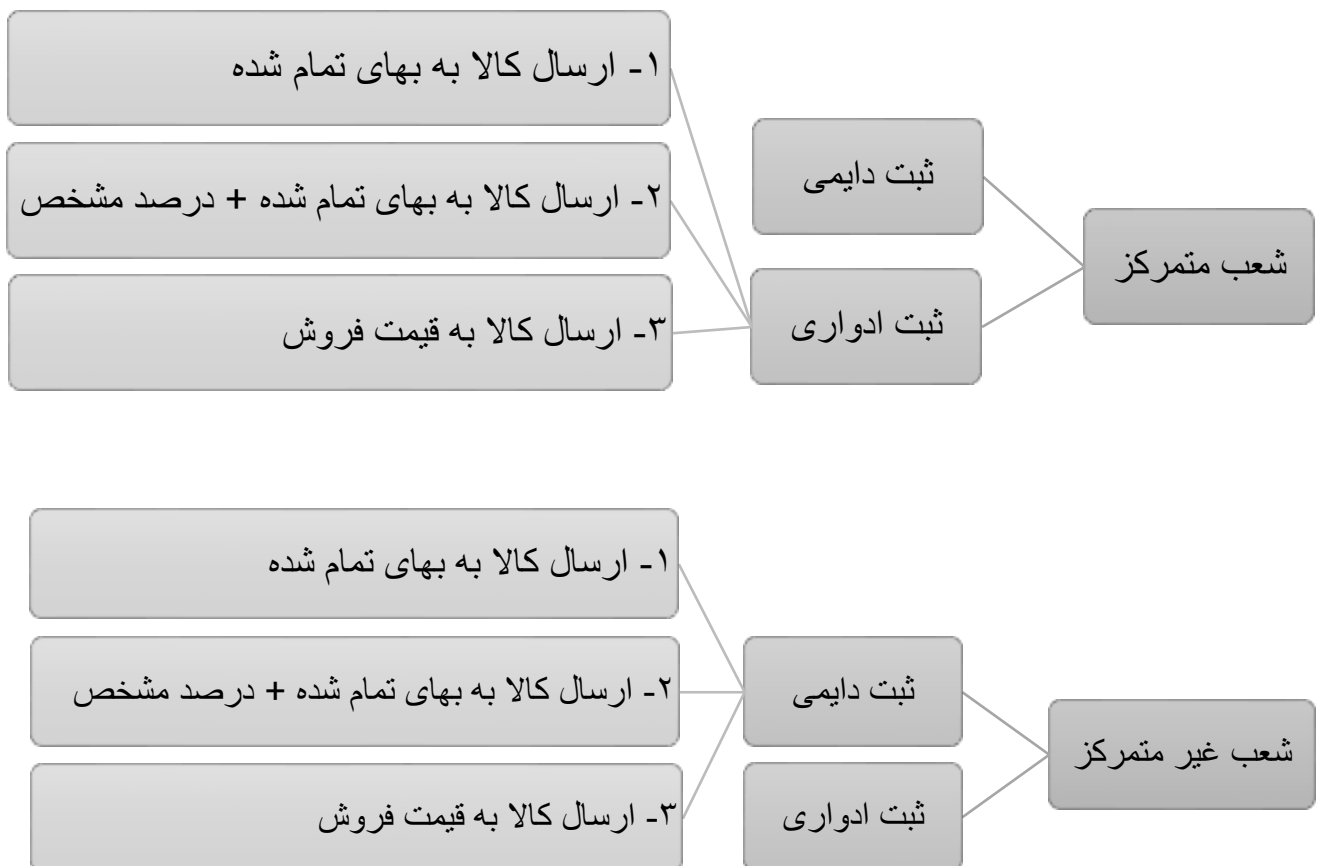
یکی دیگر از روش هایی که برای توسعه فعالیت ها مد نظر قرار می گیرد ، ایجاد شعبه توسط شرکت ها می باشد. در این شرایط سازمان اصلی شرکت به عنوان مرکز یا اداره مرکزی در نظر گرفته شده و شعب تابع دفتر مرکزی می گردد. باید توجه داشت که شعب از خود شخصیت مستقل اقتصادی ندارد و تجمیع آنها با مرکز شخصیت حقوقی شرکت را تشکیل می دهد. با توجه به بُعد مسافت و گستردگی عملیات در شعب ، فعالیت های آنها را به دو شکل ثبت می نمایند که عبارتند از :

۱- شعب متمرکز

۲- شعب غیر متمرکز

شعب متمرکز : این نوع شعب معمولاً فاصله ی کمی با مرکز داشته و فعالیت های آنها گسترده نمی باشد ، در نتیجه دارای دفاتر جداگانه برای ثبت عملیات نمی باشد.

شعب غیر متمرکز : این نوع شعب دارای فعالیت بیشتری بوده و معمولاً فاصله ی آنها با مرکز زیاد می باشد ، در نتیجه برای ثبت عملیات آنها دفاتر جداگانه ای در نظر گرفته شده و عملیات را در آن ثبت می نمایند.

ثبت عملیات حسابداری شعب متمرکز بر مبنای سیستم ثبت ادواری موجودی کالا :

با توجه به توضیحات داده شده این ارسال می تواند به سه قیمت انجام پذیرد :

۱- به بهای تمام شده. ۲- به بهای تمام شده + درصد مشخص. ۳- به بهای فروش.

روش اول - متمرکز - ادواری - ارسال کالا به بهای تمام شده :

۱- ارسال وجه نقد توسط مرکز برای شعبه :
بانک شعبه xxx
بانک مرکز xxx
۲- ارسال کالا توسط مرکز به شعبه به بهای تمام شده :
موجودی کالای شعبه xxx
کالای ارسالی به شعبه xxx
۳- برگشت کالا توسط شعبه به مرکز :
کالای ارسالی به شعبه xxx
موجودی کالای شعبه xxx
۴- خرید کالا توسط شعبه :
خرید شعبه xxx
بانک / حسابهای پرداختی شعبه xxx
۵- فروش کالا توسط شعبه :
بانک / حسابهای دریافتی شعبه xxx
موجودی کالای شعبه xxx
۶- برگشت کالا توسط مشتری :
موجودی کالای شعبه xxx
بانک / حسابهای پرداختی / حسابهای دریافتی شعبه xxx
۷- تخفیفات اعطایی مشتریان :
هزینه تخفیفات xxx
حسابهای دریافتی شعبه xxx
۸- سوخت مطالبات :
ذخیره مطالبات مشکوک الوصول xxx
هزینه مطالبات سوخت شده xxx
حسابهای دریافتی شعبه xxx

۹- دریافت مطالبات :
بانک شعبه xxx
حسابهای دریافتی شعبه xxx
۱۰- کسری یا ضایعات عادی :
هزینه ضایعات xxx
موجودی کالای شعبه xxx
۱۱- کسری یا ضایعات غیر عادی :
زیان کسری xxx
موجودی کالای شعبه xxx
۱۲- خرید دارایی ثابت توسط شعبه :
دارایی ثابت شعبه xxx
بانک / حسابهای پرداختی شعبه xxx
۱۳- ارسال وجه نقد از شعبه به مرکز :
بانک مرکز xxx
بانک شعبه xxx
۱۴- تعدیل موجودی کالای اول دوره :
موجودی کالای شعبه xxx
موجودی کالای ابتدای دوره xxx
۱۵- تعدیل موجودی کالای پایان دوره :
موجودی کالای پایان دوره xxx
موجودی کالای شعبه xxx
۱۶- تعدیل موجودی کالای بین راهی :
موجودی کالای بین راهی xxx
موجودی کالای شعبه xxx
۱۷- بستن حساب موجودی کالای شعبه :
موجودی کالای شعبه xxx
خلاصه سود و زیان شعبه xxx
۱۸- بستن حساب کالای ارسالی به شعبه :
کالای ارسالی به شعبه xxx
خلاصه سود و زیان مرکز xxx

۱۹ - بستن حسابهای هزینه و خرید :

خلاصه سود و زیان شعبه xxx

هزینه ها به تفکیک xxx

۲۰ - انتقال سود و زیان شعبه به مرکز :

خلاصه سود و زیان شعبه xxx

درآمد شعبه (خلاصه سود و زیان مرکز) xxx

. موجودی کالای شعبه .

ارسال کالا توسط مرکز xxx فروش کالا xxx

ابتدای دوره xxx پایان دوره xxx

. بین راهی xxx

xxx

مانده می تواند مانده بدهکار باشد اما انتظار می رود بستانکار شود.

مسئله ۱: شرکت تجاری رامین شعبه ای در کرج دارد. کلیه خریدها در اداره مرکزی صورت می گیرد. کالای ارسالی به شعبه به بهای تمام شده صورت حساب می شود. شعبه کلیه وجوه دریافتی را به بانک شعبه واریز و در پایان هر ماه به مرکز حواله می کند، هزینه های جزئی شعبه از محل دریافتی های شعبه پرداخت و سند هزینه به مرکز ارسال می گردد. کلیه معاملات شعبه در دفاتر مرکز ثبت می شود. رویدادهای شعبه طی سال به شرح زیر است:

۷۵۰,۰۰۰	۱- موجودی کالا اول دوره فروردین ماه ۱۳۸۱ به بهای تمام شده
۵,۳۶۰,۰۰۰	۲- کالای ارسالی به شعبه طی سال ۱۳۸۱
۴۷,۰۰۰	۳- کالای برگشتی از شعبه به مرکز به بهای تمام شده طی سال
۳,۴۰۰,۰۰۰	۴- فروش نقدی شعبه و واریز به حساب جاری بانک شعبه طی سال
۲,۸۰۰,۰۰۰	۵- فروش نسبه شعبه طی سال
۲,۰۰۰,۰۰۰	۶- ارسال وجوه نقد از بانک شعبه به مرکز طی سال
۱۰,۰۰۰	۷- تخفیفات اعطایی به بدهکاران
۱۵,۰۰۰	۸- کسری کالای شعبه
۲۵,۰۰۰	۹- کالای برگشتی توسط مشتری
۴۰۰,۰۰۰	۱۰- وجوه دریافتی از بدهکاران شعبه و واریز به بانک شعبه
۱۰,۰۰۰	۱۱- ذخیره مطالبات مشکوک اول دوره شعبه
۲۵۰,۰۰۰	۱۲- بدهکاران شعبه (اول دوره)
۷,۰۰۰	۱۳- مطالبات سوخت شده شعبه
۱۴۸,۰۰۰	۱۴- پرداخت بابت هزینه های متفرقه شعبه توسط بانک شعبه
۲۱۰,۰۰۰	۱۵- پرداخت بابت هزینه های عملیاتی شعبه توسط بانک مرکز
۱۶- پرداخت بابت هزینه های تبلیغاتی ۲۵۰,۰۰۰ ریال از طریق بانک مرکز، که از این مبلغ ۵۰,۰۰۰ ریال به شعبه تخصیص داده شده است.	
۱۷- شرکت در پایان هر سال ۱٪ مانده بدهکاران آخر دوره را به عنوان مطالبات مشکوک الوصول تلقی می نماید. شرکت یک محموله کالا به بهای تمام شده ۳۶۰,۰۰۰ ریال به شعبه ارسال داشت که تا پایان سال به شعبه نرسیده و جزء کالای آخر دوره شعبه ارزیابی نشده است. موجودی کالای آخر دوره (۱۳۸۱/۱۲/۲۹) به بهای تمام شده ۲۰۰,۰۰۰ ریال ارزیابی شده است.	

مطلوبست:

- ۱- ثبت رویدادهای فوق در دفاتر مرکز.
- ۲- بستن حسابهای شعبه.
- ۳- تنظیم صورت سود و زیان شعبه برای سال مالی ۱۳۸۱.

۱- موجودی کالای اول دوره به بهای تمام شده :
موجودی کالای شعبه ۷۵۰,۰۰۰
موجودی کالای ابتدای دوره ۷۵۰,۰۰۰
۲- ارسال کالا از مرکز به شعبه به بهای تمام شده :
موجودی کالای شعبه ۵,۳۶۰,۰۰۰
کالای ارسالی به شعبه ۵,۳۶۰,۰۰۰
۳- برگشت کالا توسط شعبه به مرکز :
کالای ارسالی به شعبه ۴۷,۰۰۰
موجودی کالای شعبه ۴۷,۰۰۰
۴- فروش نقدی توسط شعبه :
بانک شعبه ۳,۴۰۰,۰۰۰
موجودی کالای شعبه ۳,۴۰۰,۰۰۰
۵- فروش نسبه توسط شعبه :
حسابهای دریافتی شعبه ۲,۸۰۰,۰۰۰
موجودی کالای شعبه ۲,۸۰۰,۰۰۰
۶- ارسال وجه نقد از شعبه به مرکز :
بانک مرکز ۲۰,۰۰۰
بانک شعبه ۲۰,۰۰۰
۷- تخفیفات اعطایی مشتریان :
هزینه تخفیفات ۱۰,۰۰۰
حسابهای دریافتی شعبه ۱۰,۰۰۰
۸- کسری کالای شعبه :
هزینه ضایعات ۱۵,۰۰۰
موجودی کالای شعبه ۱۵,۰۰۰
۹- کالای برگشتی توسط مشتری :
موجودی کالای شعبه ۲۵,۰۰۰
حسابهای دریافتی شعبه ۲۵,۰۰۰
۱۰- دریافت مطالبات :
بانک شعبه ۴۰۰,۰۰۰
حسابهای دریافتی شعبه ۴۰۰,۰۰۰
۱۱ و ۱۲
در دفتر کل نشان داده می شود

۱۳ - مطالبات سوخت شده :
ذخیره مطالبات مشکوک الوصول ۷,۰۰۰ حسابهای دریافتی شعبه ۷,۰۰۰
۱۴ - هزینه های متفرقه شعبه ، پرداخت توسط شعبه :
هزینه های متفرقه ۱۴۸,۰۰۰ بانک شعبه ۱۴۸,۰۰۰
۱۵ - پرداخت هزینه های عملیاتی شعبه ، توسط مرکز :
هزینه های عملیاتی ۲۱۰,۰۰۰ بانک مرکز ۲۱۰,۰۰۰
۱۶ - پرداخت ۲۵۰,۰۰۰ ریال هزینه تبلیغات توسط مرکز که ۵۰,۰۰۰ ریال آن مربوط به شعبه است :
هزینه تبلیغات ۵۰,۰۰۰ بانک مرکز ۵۰,۰۰۰
۱۷-۱ محاسبه ذخیره مطالبات مشکوک الوصول پایان دوره :
هزینه مطالبات مشکوک الوصول ۲۳,۰۸۰ ذخیره مطالبات مشکوک الوصول ۲۳,۰۸۰ $۲,۶۰۸,۰۰۰ \times ۱\% = ۲۶,۰۸۰$ $۲۶,۰۸۰ - ۳,۰۰۰ = ۲۳,۰۸۰$ مبلغ مورد نیاز ذخیره مطالبات مشکوک الوصول در پایان سال ۹۱
۱۷-۲ موجودی کالای بین راهی :
موجودی کالای بین راهی ۳۶۰,۰۰۰ موجودی کالای شعبه ۳۶۰,۰۰۰
۱۷-۳ موجودی کالای پایان دوره :
موجودی کالای پایان دوره ۲۰۰,۰۰۰ موجودی کالای شعبه ۲۰۰,۰۰۰
۱۸ - بستن موجودی کالای شعبه :
موجودی کالای شعبه ۶۸۷,۰۰۰ خلاصه سود و زیان شعبه ۶۸۷,۰۰۰
۱۹ - بستن کالای ارسالی به شعبه :
کالای ارسالی به شعبه ۵,۳۱۳,۰۰۰ خلاصه سود و زیان مرکز ۵,۳۱۳,۰۰۰

۲۰- بستن هزینه های شعبه :

خلاصه سود و زیان شعبه ۴۵۶,۰۸۰	
۱۰,۰۰۰	هزینه تخفیفات
۱۵,۰۰۰	هزینه ضایعات
۱۴۸,۰۰۰	هزینه متفرقه
۲۱۰,۰۰۰	هزینه عملیاتی
۲۳,۰۸۰	هزینه مطالبات مشکوک الوصول
۵۰,۰۰۰	هزینه تبلیغات

۲۱- انتقال سود و زیان شعبه به مرکز :

خلاصه سود و زیان شعبه ۲۳۰,۹۲۰	
درآمد شعبه ۲۳۰,۹۲۰	

موجودی کالای شعبه		بدهکاران (حسابهای دریافتنی)		ذخیره مطالبات مشکوک الوصول	
۴۷,۰۰۰	۷۵۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۲۵۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۷,۰۰۰
۳,۴۰۰,۰۰۰	۵,۳۶۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۲,۸۰۰,۰۰۰	۳,۰۰۰	
۲,۸۰۰,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	۲۵,۰۰۰		۲۳,۰۸۰	
۱۵,۰۰۰		۷,۰۰۰		۲۶,۰۸۰	
۳۶۰,۰۰۰		۴۴۲,۰۰۰	۳,۰۵۰,۰۰۰		
۲۰۰,۰۰۰			۲,۶۰۸,۰۰۰		
۶,۸۲۲,۰۰۰	۶,۱۳۵,۰۰۰				
۶۸۷,۰۰۰	۶۸۷,۰۰۰				
.	.				
		خلاصه سود و زیان شعبه		کالای ارسالی به شعبه	
		۶۸۷,۰۰۰	۴۵۶,۰۸۰	۵,۳۶۰,۰۰۰	۴۷,۰۰۰
		۲۳۰,۹۲۰	۲۳۰,۹۲۰	۵,۳۱۳,۰۰۰	۵,۳۱۳,۰۰۰
	

روش دوم - متمرکز - ادواری - ارسال کالا به بهای تمام شده + درصد مشخص :

در این روش با توجه به اینکه در هنگام ارسال کالا توسط مرکز درصدی به بهای تمام شده اضافه می شود. در هنگام شناسایی حسابهای متقابل ، تفاوتی را به میزان درصد اضافه شده مشاهده می نماییم ، این تفاوت را در حسابی تحت عنوان سود تحقق نیافته ی کالای شعبه ثبت و منظور می نماییم. در پایان دوره ی مالی مبلغ مذکور باید به عنوان بخشی از سود شعبه شناسایی گردد. بنابراین ابتدا موجودی کالای شعبه به سود تحقق نیافته بسته شده و سپس مجموع حساب سود تحقق نیافته و موجودی کالای شعبه به خلاصه سود و زیان شعبه بسته می شود.

۱- ارسال وجه نقد از مرکز به شعبه :
بانک شعبه xxx
بانک مرکز xxx
۲- ارسال موجودی کالا از مرکز به شعبه :
موجودی کالای شعبه xxx (قیمت تمام شده + درصد مشخص)
کالای ارسالی به شعبه xxx (قیمت تمام شده)
سود تحقق نیافته xxx (درصد مشخص)
۳- برگشت کالا از شعبه به مرکز :
کالای ارسالی به شعبه xxx (قیمت تمام شده)
سود تحقق نیافته xxx (درصد مشخص)
موجودی کالای شعبه xxx (قیمت تمام شده + درصد مشخص)
۴- خرید کالا توسط شعبه :
خرید شعبه xxx (قیمت تمام شده)
بانک / حسابهای پرداختی شعبه xxx (قیمت تمام شده)
۵- فروش کالا توسط شعبه :
بانک / حسابهای دریافتی شعبه xxx (قیمت فروش)
موجودی کالای شعبه xxx (قیمت فروش)
۶- برگشت کالا توسط مشتری :
موجودی کالای شعبه xxx (قیمت فروش)
بانک / حسابهای پرداختی / حسابهای دریافتی شعبه xxx (قیمت فروش)
۷- تخفیفات اعطایی به مشتریان :
هزینه تخفیفات xxx
حسابهای دریافتی شعبه xxx

۸- سوخت مطالبات :
ذخیره مطالبات مشکوک الوصول xxx هزینه مطالبات سوخت شده xxx حسابهای دریافتی شعبه xxx
۹- دریافت مطالبات :
بانک شعبه xxx حسابهای دریافتی شعبه xxx
۱۰- کسری یا ضایعات عادی :
هزینه ضایعات xxx (قیمت تمام شده) سود تحقق نیافته xxx (درصد مشخص) موجودی کالای شعبه xxx (قیمت تمام شده + درصد مشخص)
۱۱- کسری یا ضایعات غیر عادی :
زیان کسری xxx (قیمت تمام شده) سود تحقق نیافته xxx (درصد مشخص) موجودی کالای شعبه xxx (قیمت تمام شده + درصد مشخص)
۱۲- خرید دارایی ثابت توسط شعبه :
دارایی ثابت شعبه xxx بانک / حسابهای پرداختی شعبه xxx
۱۳- ارسال وجه نقد از شعبه به مرکز :
بانک مرکز xxx بانک شعبه xxx
۱۴- موجودی کالای ابتدای دوره :
موجودی کالای شعبه xxx (قیمت تمام شده + درصد مشخص) موجودی کالای ابتدای دوره xxx (قیمت تمام شده) سود تحقق نیافته xxx (درصد مشخص)
۱۵- موجودی کالای پایان دوره :
موجودی کالای پایان دوره xxx (قیمت تمام شده) سود تحقق نیافته xxx (درصد مشخص) موجودی کالای شعبه xxx (قیمت تمام شده + درصد مشخص)

۱۶- موجودی کالای بین راهی :

موجودی کالای بین راهی ××× (قیمت تمام شده)

سود تحقق نیافته ××× (درصد مشخص)

موجودی کالای شعبه ××× (قیمت تمام شده + درصد مشخص)

۱۷- بستن حساب موجودی کالای شعبه :

موجودی کالای شعبه ×××

سود تحقق نیافته ×××

۱۸- بستن سود تحقق نیافته :

سود تحقق نیافته ×××

خلاصه سود و زیان شعبه ×××

۱۹- بستن کالای ارسالی به شعبه :

کالای ارسالی به شعبه ×××

خلاصه سود و زیان مرکز ×××

۲۰- بستن هزینه ها :

خلاصه سود و زیان شعبه ×××

هزینه ها به تفکیک ×××

۲۱- انتقال به سود و زیان شعبه :

خلاصه سود و زیان شعبه ×××

درآمد شعبه ×××

مسئله ۲: شرکت سهامی امین شعبه ای در ورامین دارد. کلیه خریدها از طریق اداره مرکزی در تهران انجام می گیرد. کالای ارسالی به شعبه به بهای تمام شده فاکتور و تحویل می گردد، شعبه وجوه دریافتی از مشتریان را به بانک شعبه واریز و سپس به مرکز ارسال می نماید. هزینه های شعبه از طریق بانک شعبه پرداخت و سند هزینه به مرکز ارسال می گردد. رویدادهای شعبه طی سال ۱۳۸۱ به شرح زیر خواهد بود:

۷۵۰,۰۰۰	۱- موجودی کالای اول دوره شعبه
۲,۴۴۰,۰۰۰	۲- کالای ارسالی به شعبه
۴۰,۰۰۰	۳- کالای برگشتی به مرکز
۲,۶۷۵,۰۰۰	۴- فروش نقدی و واریز به بانک شعبه
۱۳۶,۰۰۰	۵- تخفیفات اعطایی به مشتری
۲۹,۰۰۰	۶- مطالبات سوخت شده
۹۰,۰۰۰	۷- پرداخت اجاره، عوارض، بیمه توسط شعبه
۲۸,۰۰۰	۸- کالای برگشتی از مشتریان
۲۹۸,۰۰۰	۹- دستمزد و حقوق پرداختی توسط مرکز
۱,۳۱۰,۰۰۰	۱۰- بدهکاران اول دوره (حسابهای دریافتی اول دوره)
۶۹۵,۰۰۰	۱۱- موجودی کالای آخر دوره شعبه
۶۵,۰۰۰	۱۲- هزینه های متفرقه شعبه، پرداختی توسط شعبه
۱,۴۵۹,۰۰۰	۱۳- ارسال وجوه نقد از بانک شعبه به مرکز
۱,۶۵۱,۰۰۰	۱۴- بدهکاران آخر دوره (حسابهای دریافتی آخر دوره)

مطلوبست:

ثبت رویدادهای فوق در دفاتر مرکز: روش بهای تمام شده بعلاوه درصدی مشخص (بهای تمام شده بعلاوه ۲۰٪)

موجودی کالای شعبه		حسابهای دریافتی شعبه		کالای ارسالی به شعبه	
۴۸,۰۰۰	۹۰۰,۰۰۰	۱۳۶,۰۰۰	۱,۳۱۰,۰۰۰	۲,۴۴۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰
۲,۶۷۵,۰۰۰	۲,۹۲۸,۰۰۰	۲۹,۰۰۰	۵۳۴,۰۰۰	۲,۴۰۰,۰۰۰	
۸۳۴,۰۰۰	۲۸,۰۰۰	۲۸,۰۰۰		سود تحقق نیافته	
۵۳۴,۰۰۰		۱۹۳,۰۰۰	۱,۸۴۴,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	۸,۰۰۰
۴,۰۹۱,۰۰۰	۳,۸۵۶,۰۰۰		۱,۶۵۱,۰۰۰	۴۸۸,۰۰۰	۱۳۹,۰۰۰
۲۳۵,۰۰۰	۲۳۵,۰۰۰	خلاصه سود و زیان شعبه		۶۳۸,۰۰۰	۱۴۷,۰۰۰
.	.	۷۲۶,۰۰۰	۶۱۸,۰۰۰	۴۹۱,۰۰۰	
		۱۰۸,۰۰۰	۱۰۸,۰۰۰	۲۳۵,۰۰۰	
		.	.	۷۲۶,۰۰۰	۷۲۶,۰۰۰
				.	.

۱- موجودی کالای ابتدای دوره به بهای تمام شده ۷۵۰,۰۰۰ ریال :
موجودی کالای شعبه ۹۰۰,۰۰۰ $۷۵۰,۰۰۰ + ۱۵۰,۰۰۰ =$ موجودی کالای ابتدای دوره ۷۵۰,۰۰۰ سود تحقق نیافته ۱۵۰,۰۰۰ $۷۵۰,۰۰۰ \times \%۲۰ =$
۲- ارسال کالا از مرکز به شعبه به بهای تمام شده ۲,۴۴۰,۰۰۰ ریال :
موجودی کالای شعبه ۲,۹۲۸,۰۰۰ $۲,۴۴۰,۰۰۰ + ۴۸۸,۰۰۰ =$ کالای ارسالی به شعبه ۲,۴۴۰,۰۰۰ سود تحقق نیافته ۴۸۸,۰۰۰ $۲,۴۴۰,۰۰۰ \times \%۲۰ =$
۳- برگشت کالا از شعبه به مرکز به بهای تمام شده ۴۰,۰۰۰ ریال :
کالای ارسالی به شعبه ۴۰,۰۰۰ سود تحقق نیافته ۸,۰۰۰ $۴۰,۰۰۰ \times \%۲۰ =$ موجودی کالای شعبه ۴۸,۰۰۰ $۴۰,۰۰۰ + ۸,۰۰۰ =$
۴- فروش نقدی :
بانک شعبه ۲,۶۷۵,۰۰۰ موجودی کالای شعبه ۲,۶۷۵,۰۰۰
۵- تخفیفات اعطایی به مشتریان :
هزینه تخفیفات ۱۳۶,۰۰۰ حسابهای دریافتنی شعبه ۱۳۶,۰۰۰
۶- مطالبات سوخت شده :
هزینه مطالبات سوخت شده ۲۹,۰۰۰ حسابهای دریافتنی شعبه ۲۹,۰۰۰
۷- پرداخت هزینه های عملیاتی :
هزینه های عملیاتی ۹۰,۰۰۰ بانک شعبه ۹۰,۰۰۰
۸- کالای برگشتی از مشتریان :
موجودی کالای شعبه ۲۸,۰۰۰ حسابهای دریافتنی شعبه ۲۸,۰۰۰
۹- دستمزد و حقوق شعبه ، پرداختی توسط مرکز :
هزینه حقوق ۲۹۸,۰۰۰ بانک مرکز ۲۹۸,۰۰۰

۱۰	در دفتر کل نمایش می دهیم
۱۱- موجودی کالای پایان دوره :	موجودی کالای پایان دوره ۶۹۵,۰۰۰
$۶۹۵,۰۰۰ \times 20\% =$	سود تحقق نیافته ۱۳۹,۰۰۰
$۶۹۵,۰۰۰ + ۱۳۹,۰۰۰ =$	موجودی کالای شعبه ۸۳۴,۰۰۰
۱۲- هزینه های متفرقه پرداختی توسط شعبه :	هزینه متفرقه ۶۵,۰۰۰
	بانک شعبه ۶۵,۰۰۰
۱۳- ارسال وجه نقد از شعبه به مرکز :	بانک مرکز ۱,۴۵۹,۰۰۰
	بانک شعبه ۱,۴۵۹,۰۰۰
۱۰ و ۱۴- فروش نسبه :	حسابهای دریافتی شعبه ۵۳۴,۰۰۰
	موجودی کالای شعبه ۵۳۴,۰۰۰
۱۵- بستن کالای ارسالی به شعبه :	کالای ارسالی به شعبه ۲,۴۰۰,۰۰۰
	خلاصه سود و زیان مرکز ۲,۴۰۰,۰۰۰
۱۶- بستن موجودی کالای شعبه :	موجودی کالای شعبه ۲۳۵,۰۰۰
	سود تحقق نیافته ۲۳۵,۰۰۰
۱۷- بستن سود تحقق نیافته :	سود تحقق نیافته ۷۲۶,۰۰۰
	خلاصه سود و زیان شعبه ۷۲۶,۰۰۰
۱۸- بستن هزینه ها :	خلاصه سود و زیان شعبه ۶۱۸,۰۰۰
	هزینه تخفیفات ۱۳۶,۰۰۰
	هزینه مطالبات سوخت شده ۲۹,۰۰۰
	هزینه های عملیاتی ۹۰,۰۰۰
	هزینه حقوق ۲۹۸,۰۰۰
	هزینه متفرقه ۶۵,۰۰۰
۱۹- انتقال به سود و زیان شعبه :	خلاصه سود و زیان شعبه ۱۰۸,۰۰۰
	درآمد شعبه ۱۰۸,۰۰۰

روش سوم - متمرکز - ادواری - ارسال کالا به قیمت فروش :

در این روش در زمان ارسال کالا توسط مرکز به شعبه قیمت فروش کالا مبنا قرار می گیرد و در هنگام ثبت نیز در مقابل حساب موجودی کالای شعبه ، کالای ارسالی به شعبه نیز بر مبنای قیمت فروش شناسایی می گردد. با توجه به اینکه قیمت ارسال و فروش کالا یکسان است سود متعلق به شعبه به صورت کامل پنهان می شود و با توجه به اینکه تفاوت قیمت فروش و قیمت تمام شده نیز در حساب جداگانه ای منظور نشده است با شناسایی سود شعبه به مشکل برخورد می کنیم ، بنابراین راه حلی به صورت زیر پیش بینی شده است که در زمان بستن حساب کالای ارسالی به شعبه مبلغ آن را به دو بخش تفکیک می نمایند :

۱- قیمت تمام شده. ۲- تفاوت بین قیمت فروش و قیمت تمام شده.

بخش اول به سود و زیان مرکز و بخش دوم به سود و زیان شعبه بسته می شود. لازم به ذکر است که تعدیلات موجودی کالا به شعبه به حساب کالای ارسالی به شعبه منظور می گردد.

۱- ارسال وجه نقد از مرکز به شعبه :
بانک شعبه xxx
بانک مرکز xxx
۲- ارسال کالا از مرکز به شعبه :
موجودی کالای شعبه xxx (قیمت فروش)
کالای ارسالی به شعبه xxx (قیمت فروش)
۳- برگشت کالا از شعبه به مرکز :
کالای ارسالی به شعبه xxx (قیمت فروش)
موجودی کالای شعبه xxx (قیمت فروش)
۴- خرید کالا توسط شعبه :
خرید کالا xxx (قیمت تمام شده)
بانک / حسابهای پرداختی شعبه xxx (قیمت تمام شده)
۵- فروش کالا توسط شعبه :
بانک / حسابهای دریافتی شعبه xxx
موجودی کالای شعبه xxx
۶- برگشت کالا توسط مشتری :
موجودی کالای شعبه xxx
بانک / حسابهای پرداختی / حسابهای دریافتی شعبه xxx
۷- تخفیفات اعطایی به مشتریان :
هزینه تخفیفات xxx
حسابهای دریافتی شعبه xxx
۸- مطالبات سوخت شده :
ذخیره مطالبات مشکوک الوصول xxx
هزینه مطالبات سوخت شده xxx
حسابهای دریافتی شعبه xxx

۹- دریافت مطالبات :
بانک شعبه xxx
حسابهای دریافتی شعبه xxx
۱۰- کسری یا ضایعات عادی :
هزینه ضایعات xxx
موجودی کالای شعبه xxx
۱۱- کسری یا ضایعات غیر عادی :
زیان کسری xxx
موجودی کالای شعبه xxx
۱۲- ارسال وجه نقد از شعبه به مرکز :
بانک مرکز xxx
بانک شعبه xxx
۱۳- تعدیل موجودی کالای ابتدای دوره :
موجودی کالای شعبه xxx (قیمت فروش)
کالای ارسالی به شعبه xxx (قیمت فروش)
۱۴- تعدیل موجودی کالای پایان دوره :
کالای ارسالی به شعبه xxx (قیمت فروش)
موجودی کالای شعبه xxx (قیمت فروش)
۱۵- تعدیل موجودی کالای بین راهی :
کالای ارسالی به شعبه xxx (قیمت فروش)
موجودی کالای شعبه xxx (قیمت فروش)
۱۶- بستن کالای ارسالی به شعبه :
کالای ارسالی به شعبه xxx (قیمت فروش)
خلاصه سود و زیان مرکز xxx (قیمت تمام شده)
خلاصه سود و زیان شعبه xxx (قیمت فروش - قیمت تمام شده)
۱۷- بستن موجودی کالای شعبه :
موجودی کالای شعبه xxx
خلاصه سود و زیان شعبه xxx
۱۸- بستن هزینه ها :
خلاصه سود و زیان شعبه xxx
هزینه ها به تفکیک xxx
۱۹- انتقال به سود و زیان شعبه :
خلاصه سود و زیان شعبه xxx
درآمد شعبه xxx

مسئله ۲: شرکت سهامی امین شعبه ای در ورامین دارد. کلیه خریدها از طریق اداره مرکزی در تهران انجام می گیرد. کالای ارسالی به شعبه به بهای فروش فاکتور و تحویل می گردد، شعبه وجوه دریافتی از مشتریان را به بانک شعبه واریز و سپس به مرکز ارسال می نماید. هزینه های شعبه از طریق بانک شعبه پرداخت و سند هزینه به مرکز ارسال می گردد. رویدادهای شعبه طی سال ۱۳۸۱ به شرح زیر خواهد بود:

۷۵۰,۰۰۰	۱- موجودی کالای اول دوره شعبه
۲,۴۴۰,۰۰۰	۲- کالای ارسالی به شعبه
۴۰,۰۰۰	۳- کالای برگشتی به مرکز
۲,۶۷۵,۰۰۰	۴- فروش نقدی و واریز به بانک شعبه
۱۳۶,۰۰۰	۵- تخفیفات اعطایی به مشتری
۲۹,۰۰۰	۶- مطالبات سوخت شده
۹۰,۰۰۰	۷- پرداخت اجاره، عوارض، بیمه توسط شعبه
۲۸,۰۰۰	۸- کالای برگشتی از مشتریان
۲۹۸,۰۰۰	۹- دستمزد و حقوق پرداختی توسط مرکز
۱,۳۱۰,۰۰۰	۱۰- بدهکاران اول دوره (حسابهای دریافتی اول دوره)
۶۹۵,۰۰۰	۱۱- موجودی کالای آخر دوره شعبه
۶۵,۰۰۰	۱۲- هزینه های متفرقه شعبه، پرداختی توسط شعبه
۱,۴۵۹,۰۰۰	۱۳- ارسال وجوه نقد از بانک شعبه به مرکز
۱,۶۵۱,۰۰۰	۱۴- بدهکاران آخر دوره (حسابهای دریافتی آخر دوره)

مطلوبست:

ثبت رویدادهای فوق در دفاتر مرکز: روش قیمت فروش (قیمت فروش برابر است با بهای تمام شده بعلاوه ۲۰٪)

موجودی کالای شعبه		خلاصه سود و زیان شعبه		کالای ارسالی به شعبه	
۴۸,۰۰۰	۹۰۰,۰۰۰	۲۳۵,۰۰۰	۶۱۸,۰۰۰	۹۰۰,۰۰۰	۴۸,۰۰۰
۲,۶۷۵,۰۰۰	۲,۹۲۸,۰۰۰	۴۹۱,۰۰۰		۲,۴۲۸,۰۰۰	۸۳۴,۰۰۰
۸۳۴,۰۰۰	۲۸,۰۰۰	۷۲۶,۰۰۰	۶۱۸,۰۰۰	۳,۸۲۸,۰۰۰	۸۸۲,۰۰۰
۵۳۴,۰۰۰		۱۰۸,۰۰۰	۱۰۸,۰۰۰	۲,۹۴۶,۰۰۰	۲,۹۴۶,۰۰۰
۴,۰۹۱,۰۰۰	۳,۸۵۶,۰۰۰
۲۳۵,۰۰۰	۲۳۵,۰۰۰				
.	.				
					حسابهای دریافتی
				۱۳۶,۰۰۰	۱,۳۱۰,۰۰۰
				۲۹,۰۰۰	۵۳۴,۰۰۰
				۲۸,۰۰۰	
				۱۹,۰۰۰	۸۴۴,۰۰۰
					۱,۶۵۱,۰۰۰

۱- موجودی کالای ابتدای دوره :
موجودی کالای شعبه ۹۰۰,۰۰۰ کالای ارسالی به شعبه ۹۰۰,۰۰۰
۲- کالای ارسالی به شعبه :
موجودی کالای شعبه ۲,۹۲۸,۰۰۰ کالای ارسالی به شعبه ۲,۹۲۸,۰۰۰
۳- برگشت کالا از شعبه به مرکز :
کالای ارسالی به شعبه ۴۸,۰۰۰ موجودی کالای شعبه ۴۸,۰۰۰
۴- فروش کالا توسط شعبه :
بانک شعبه ۲,۶۷۵,۰۰۰ موجودی کالای شعبه ۲,۶۷۵,۰۰۰
۵- تخفیفات اعطایی به مشتریان :
هزینه تخفیفات ۱۳۶,۰۰۰ حسابهای دریافتی شعبه ۱۳۶,۰۰۰
۶- مطالبات سوخت شده :
هزینه مطالبات سوخت شده ۲۹,۰۰۰ حسابهای دریافتی شعبه ۲۹,۰۰۰
۷- پرداخت هزینه های عملیاتی :
هزینه های عملیاتی ۹۰,۰۰۰ بانک شعبه ۹۰,۰۰۰
۸- برگشت کالا توسط مشتری :
موجودی کالای شعبه ۲۸,۰۰۰ حسابهای دریافتی شعبه ۲۸,۰۰۰
۹- حقوق پرداختنی توسط بانک مرکز :
هزینه حقوق ۲۹۸,۰۰۰ بانک مرکز ۲۹۸,۰۰۰
۱۰
در دفتر کل نمایش می دهیم
۱۱- موجودی کالای پایان دوره :
کالای ارسالی به شعبه ۸۳۴,۰۰۰ موجودی کالای شعبه ۸۳۴,۰۰۰

۱۲- هزینه متفرقه ی پرداختی توسط شعبه :
هزینه متفرقه ۶۵,۰۰۰ بانک شعبه ۶۵,۰۰۰
۱۳- ارسال وجه نقد از شعبه به مرکز :
بانک مرکز ۱,۴۵۹,۰۰۰ بانک شعبه ۱,۴۵۹,۰۰۰
۱۰ و ۱۴- فروش نسیه :
حسابهای دریافتی شعبه ۵۳۴,۰۰۰ موجودی کالای شعبه ۵۳۴,۰۰۰
۱۵- بستن موجودی کالای شعبه :
موجودی کالای شعبه ۲۳۵,۰۰۰ خلاصه سود و زیان شعبه ۲۳۵,۰۰۰
۱۶- بستن کالای ارسالی به شعبه :
کالای ارسالی به شعبه ۲,۹۴۶,۰۰۰ خلاصه سود و زیان شعبه ۴۹۱,۰۰۰ = ۲,۴۵۵,۰۰۰ - ۲,۹۴۶,۰۰۰ خلاصه سود و زیان مرکز ۲,۴۵۵,۰۰۰ = ۲,۹۴۶,۰۰۰ ÷ ۱/۲
۱۷- بستن هزینه های شعبه :
خلاصه سود و زیان شعبه ۶۱۸,۰۰۰ هزینه تخفیفات ۱۳۶,۰۰۰ هزینه مطالبات سوخت شده ۲۹,۰۰۰ هزینه های عملیاتی ۹۰,۰۰۰ هزینه حقوق ۲۹۸,۰۰۰ هزینه متفرقه ۶۵,۰۰۰
۱۸- انتقال سود و زیان شعبه به مرکز :
خلاصه سود و زیان شعبه ۱۰۸,۰۰۰ درآمد شعبه ۱۰۸,۰۰۰

روشهای غیر متمرکز : همان طور که پیش از این گفته شد در روشهای غیر متمرکز برای شعبه ، دفاتر جداگانه در نظر گرفته می شود. بنابراین در ثبت عملیات علاوه بر ثبت موارد لازم در دفاتر مرکز ثبت عملیات در شعبه نیز انجام می شود. عملیاتی که در دفاتر مرکز انجام می شود عملیات یا رویدادهایی است که ارتباط بین شعبه و مرکز را نشان می دهد ، در نتیجه باید حسابهایی را مورد استفاده قرار دهیم که این ارتباط را نشان می دهد ، به این حسابها ، حسابهای فی ما بین گفته می شود که حداقل شامل دو حساب به نام های حساب مرکز و حساب شعبه می باشد. علاوه بر آن می توان حسابهای کالای ارسالی از مرکز در مقابل کالای ارسالی به شعبه را نام برد. این حسابها متقابل بوده و باید در هنگام حذف و تعدیل با یکدیگر تهاتر گردند.

روش اول - غیر متمرکز - دائمی - ارسال کالا به بهای تمام شده :

رویداد	دفاتر مرکز	دفاتر شعبه
۱ ارسال وجه نقد از مرکز به شعبه :	حساب شعبه xxx بانک مرکز xxx	بانک شعبه xxx حساب مرکز xxx
۲ ارسال کالا از مرکز به شعبه :	حساب شعبه xxx موجودی کالا xxx	موجودی کالای شعبه-مرکز xxx حساب مرکز xxx
۳ برگشت کالا توسط شعبه :	موجودی کالا xxx حساب شعبه xxx	حساب مرکز xxx موجودی کالای شعبه-مرکز xxx
۴ خرید کالا توسط شعبه :	-	موجودی کالای شعبه-خرید xxx بانک/حسابهای پرداختی شعبه xxx
۱-۵ فروش کالا توسط شعبه :	-	بانک/حسابهای دریافتی شعبه xxx فروش xxx
۲-۵ محاسبه ی بهای تمام شده ی کالای فروش رفته :	-	بهای تمام شده ی کالای فروش رفته xxx موجودی کالای شعبه-مرکز xxx موجودی کالای شعبه-خرید xxx
۶ برگشت کالا توسط مشتری :	-	هزینه برگشت از فروش xxx بانک/حسابهای پرداختی/حسابهای دریافتی شعبه xxx
۷ تخفیفات اعطایی مشتریان :	-	هزینه تخفیفات xxx حسابهای دریافتی شعبه xxx
۸ سوخت مطالبات :	-	ذخیره مطالبات مشکوک الوصول xxx هزینه مطالبات سوخت شده xxx حسابهای دریافتی شعبه xxx
۹ دریافت مطالبات :	-	بانک شعبه xxx حسابهای دریافتی شعبه xxx
۱۰ کسری یا ضایعات عادی :	-	هزینه ضایعات xxx موجودی کالای شعبه-مرکز xxx موجودی کالای شعبه-خرید xxx

زیان کسری xxx	-	کسری یا ضایعات غیر عادی :	۱۱
موجودی کالای شعبه-مرکز xxx			
موجودی کالای شعبه-خرید xxx			
هزینه های شعبه xxx	-	هزینه های شعبه :	۱۲
بانک شعبه xxx			
حساب مرکز xxx	بانک مرکز xxx	ارسال وجه نقد از شعبه به مرکز :	۱۳
بانک شعبه xxx	حساب شعبه xxx		
دارایی ثابت شعبه xxx	-	خرید دارایی ثابت توسط شعبه : (با مجوز نگهداری حساب دارایی ثابت در شعبه)	۱-۱۴
بانک/حسابهای پرداختی شعبه xxx			
حساب مرکز xxx	دارایی ثابت شعبه xxx	خرید دارایی ثابت توسط شعبه : (بدون مجوز نگهداری حساب دارایی ثابت)	۲-۱۴
بانک/حسابهای پرداختی شعبه xxx	حساب شعبه xxx		
هزینه استهلاك xxx	-	شناسایی استهلاك دارایی ثابت : (با مجوز نگهداری حساب دارایی ثابت در شعبه)	۱-۱۵
استهلاك انباشته xxx			
هزینه استهلاك xxx	حساب شعبه xxx	شناسایی استهلاك دارایی ثابت : (بدون مجوز نگهداری حساب دارایی ثابت)	۲-۱۵
حساب مرکز xxx	استهلاك انباشته xxx		
فروش xxx	-	بستن حسابها :	۱۶
بهای تمام شده ی کالای فروش رفته xxx			
هزینه ها به تفکیک xxx			
خلاصه سود و زیان شعبه xxx			
خلاصه سود و زیان شعبه xxx	حساب شعبه xxx	انتقال سود و زیان شعبه به مرکز :	۱۷
حساب مرکز xxx	درآمد شعبه xxx		

مسئله ۲۳: شرکت مهر واقع در تهران شعبه ای در ساری دارد، خلاصه رویدادهای طی سال ۸۸ بین اداره مرکزی و شعبه به شرح زیر می باشد (سیستم کنترل دائمی موجودی کالا).

- ۱- اداره مرکزی مبلغ ۵۰۰,۰۰۰ ریال وجه نقد به شعبه ارسال میدارد.
- ۲- پرداخت اجاره محل شعبه به مبلغ ۲۰۰,۰۰۰ ریال توسط مدیر عامل شعبه.
- ۳- ارسال کالا از مرکز به شعبه به بهای تمام شده ۱,۴۴۰,۰۰۰ ریال.
- ۴- خرید کالا به ارزش ۵۴۶,۰۰۰ ریال توسط شعبه به طور نسیه از شرکت بهمن.
- ۵- دریافت وام از بانک تجارت به مبلغ ۶۰۰,۰۰۰ ریال توسط شعبه.
- ۶- برگشت مبلغ ۶۰,۰۰۰ ریال کالا به علت معیوب بودن به شرکت بهمن.
- ۷- فروش: نقد ۸۸۴,۰۰۰ ریال، نسیه ۹۴۲,۰۰۰ ریال.
- ۸- پرداخت بدهی شعبه به مبلغ ۴۸۰,۰۰۰ ریال بابت خرید کالا و تسویه حساب کامل.
- ۹- دریافت مطالبات شعبه ۹۲۰,۰۰۰ ریال و بقیه به حساب تخفیفات منظور گردید.
- ۱۰- پرداخت هزینه های عملیاتی به مبلغ ۱۳۵,۰۰۰ ریال توسط شعبه.
- ۱۱- اداره مرکزی مبلغ ۵۰,۰۰۰ ریال هزینه تبلیغات را پرداخت نمود، اداره مرکزی طبق یادداشتی مبلغ ۱۵,۰۰۰ ریال هزینه تبلیغات را به شعبه تخصیص داد.
- ۱۲- ارسال وجه نقد به اداره مرکزی به مبلغ ۳۵۰,۰۰۰ ریال.
- ۱۳- شعبه مبلغ ۳۵,۰۰۰ ریال کالا به علت معیوب بودن به مرکز برگشت داده است.
- ۱۴- قیمت تمام شده کالای فروخته شده ۱,۱۰۰,۰۰۰ ریال می باشد که ۴۰۰,۰۰۰ ریال آن مربوط به خریدهای شعبه است.

مطلوبست:

ثبت رویدادهای فوق در دفاتر روزنامه مرکز و شعبه.

رویداد	دفاتر مرکز	دفاتر شعبه
۱ ارسال وجه نقد از مرکز به شعبه:	حساب شعبه ۵۰۰,۰۰۰ بانک مرکز ۵۰۰,۰۰۰	بانک شعبه ۵۰۰,۰۰۰ حساب مرکز ۵۰۰,۰۰۰
۲ پرداخت اجاره شعبه:	-	هزینه اجاره ۲۰۰,۰۰۰ بانک شعبه ۲۰۰,۰۰۰
۳ ارسال کالا از مرکز به شعبه:	حساب شعبه ۱,۴۴۰,۰۰۰ موجودی کالا ۱,۴۴۰,۰۰۰	موجودی کالای شعبه-مرکز ۱,۴۴۰,۰۰۰ حساب مرکز ۱,۴۴۰,۰۰۰
۴ خرید نسیه کالا توسط شعبه:	-	موجودی کالای شعبه-خرید ۵۴۶,۰۰۰ حسابهای پرداختی شعبه ۵۴۶,۰۰۰
۵ دریافت وام:	-	بانک شعبه ۶۰۰,۰۰۰ تسهیلات مالی ۶۰۰,۰۰۰
۶ برگشت کالا توسط شعبه به شرکت بهمن:	-	حسابهای پرداختی شعبه ۶۰,۰۰۰ موجودی کالای شعبه-خرید ۶۰,۰۰۰

۸۸۴,۰۰۰ بانک شعبه حسابهای دریافتی شعبه ۹۴۲,۰۰۰ فروش ۱,۸۲۶,۰۰۰ بهای تمام شده کالای فروش رفته ۱,۱۰۰,۰۰۰ موجودی کالا-مرکز ۷۰۰,۰۰۰ موجودی کالا-خرید ۴۰۰,۰۰۰	-	فروش نقد و نسیه کالا توسط شعبه:	۱۴ و ۷
حسابهای پرداختی شعبه ۴۸۶,۰۰۰ بانک شعبه ۴۸۰,۰۰۰ درآمد تخفیف ۶,۰۰۰	-	پرداخت بدهی و تسویه حساب کامل:	۸
بانک شعبه ۹۲۰,۰۰۰ هزینه تخفیفات ۲۲,۰۰۰ حسابهای دریافتی شعبه ۹۴۲,۰۰۰	-	دریافت مطالبات و منظور نمودن ودیعه به حساب تخفیفات:	۹
هزینه های عملیاتی ۱۲۵,۰۰۰ بانک شعبه ۱۲۵,۰۰۰	-	پرداخت هزینه های عملیاتی:	۱۰
هزینه تبلیغات شعبه ۱۵,۰۰۰ حساب مرکز ۱۵,۰۰۰	حساب شعبه ۱۵,۰۰۰ هزینه تبلیغات مرکز ۱۵,۰۰۰	پرداخت هزینه تبلیغات توسط مرکز و اختصاص مبلغ ۱۵,۰۰۰ ریال از آن به شعبه:	۱۱
حساب مرکز ۳۵۰,۰۰۰ بانک شعبه ۳۵۰,۰۰۰	بانک مرکز ۳۵۰,۰۰۰ حساب شعبه ۳۵۰,۰۰۰	ارسال وجه نقد از شعبه به مرکز:	۱۲
حساب مرکز ۳۵,۰۰۰ موجودی کالای شعبه-مرکز ۳۵,۰۰۰	موجودی کالا ۳۵,۰۰۰ حساب شعبه ۳۵,۰۰۰	برگشت کالا توسط شعبه به مرکز:	۱۳
فروش ۱,۸۲۶,۰۰۰ درآمد تخفیفات ۶,۰۰۰ بهای تمام شده ی کالای فروش رفته ۱,۱۰۰,۰۰۰ هزینه اجاره ۲۰۰,۰۰۰ هزینه تخفیفات ۲۲,۰۰۰ هزینه تبلیغات ۱۵,۰۰۰ هزینه های عملیاتی ۱۳۵,۰۰۰ خلاصه سود و زیان شعبه ۳۶۰,۰۰۰	-	بستن حسابها:	۱۵
خلاصه سود و زیان شعبه ۳۶۰,۰۰۰ حساب مرکز ۳۶۰,۰۰۰	حساب شعبه ۳۶۰,۰۰۰ درآمد شعبه ۳۶۰,۰۰۰	انتقال سود و زیان شعبه به مرکز:	۱۶

روش دوم - غیر متمرکز - دایمی - ارسال کالا به قیمت تمام شده + درصد مشخص : در این روش در زمان ارسال کالا توسط مرکز حساب موجودی کالا به قیمت تمام شده ثبت می گردد اما حساب شعبه بر اساس قیمت سپاهه (قیمت تمام شده + درصد مشخص) بدهکار می گردد. تفاوت مذکور در حسابی تحت عنوان سود تحقق نیافته ثبت می گردد که باید آن را برای شناسایی کامل سود شعبه تعدیل نمود. جهت تعدیل حساب سود تحقق نیافته به صورت زیر عمل می نماییم :

ابتدا میزان سود تحقق یافته را مشخص می نماییم که با استفاده از معادله زیر صورت می پذیرد.

$$\text{سود تحقق نیافته} = \frac{\text{مبلغ کالاهای فروخته شده از محل کالاهای ارسالی به مرکز}}{\text{مبلغ کل کالاهای ارسالی از مرکز}} \times \text{سود تحقق نیافته}$$

خلاصه سود و زیان شعبه (درآمد شعبه) xxx

رویداد	دفاتر مرکز	دفاتر شعبه
۱ ارسال وجه نقد از مرکز به شعبه :	حساب شعبه xxx بانک مرکز xxx	بانک شعبه xxx حساب مرکز xxx
۲ ارسال کالا از مرکز به شعبه :	حساب شعبه xxx (ق ت + درصد) موجودی کالا xxx (ق ت) سود تحقق نیافته xxx (درصد)	موجودی کالای شعبه-مرکز xxx (ق ت + درصد) حساب مرکز xxx
۳ برگشت کالا توسط شعبه به مرکز :	موجودی کالا xxx سود تحقق نیافته xxx حساب شعبه xxx	حساب مرکز xxx موجودی کالای شعبه-مرکز xxx
۴ خرید کالا توسط شعبه :	-	موجودی کالای شعبه-خرید xxx بانک/حسابهای پرداختی شعبه xxx
۵ فروش کالا توسط شعبه :	-	بانک/حسابهای دریافتی شعبه xxx فروش xxx بهای تمام شده ی کالای فروش رفته xxx موجودی کالای شعبه-مرکز xxx موجودی کالای شعبه-خرید xxx
۶ برگشت کالا توسط مشتری :	-	هزینه برگشت از فروش xxx بانک/حسابهای پرداختی/حسابهای دریافتی شعبه xxx موجودی کالای شعبه-مرکز xxx موجودی کالای شعبه-خرید xxx بهای تمام شده کالای فروش رفته xxx
۷ تخفیفات اعطایی مشتریان :	-	هزینه تخفیفات xxx حسابهای دریافتی شعبه xxx

ذخیره مطالبات مشکوک الوصول xxx هزینه مطالبات سوخت شده xxx حسابهای دریافتی شعبه xxx	-	سوخت مطالبات :	۸
بانک شعبه xxx حسابهای دریافتی شعبه xxx	-	دریافت مطالبات :	۹
هزینه ضایعات xxx سود تحقق نیافته xxx موجودی کالای شعبه-مرکز xxx موجودی کالای شعبه-خرید xxx	-	کسری یا ضایعات عادی :	۱۰
زیان کسری xxx سود تحقق نیافته xxx موجودی کالای شعبه-مرکز xxx موجودی کالای شعبه-خرید xxx	-	کسری یا ضایعات غیر عادی :	۱۱
هزینه های شعبه xxx بانک شعبه xxx	-	هزینه های شعبه :	۱۲
حساب مرکز xxx بانک شعبه xxx	بانک مرکز xxx حساب شعبه xxx	ارسال وجه نقد از شعبه به مرکز :	۱۳
دارایی ثابت شعبه xxx بانک/حسابهای پرداختی شعبه xxx	-	خرید دارایی ثابت توسط شعبه : (با مجوز نگهداری حساب دارایی ثابت در شعبه)	۱-۱۴
حساب مرکز xxx بانک/حسابهای پرداختی شعبه xxx	دارایی ثابت شعبه xxx حساب شعبه xxx	خرید دارایی ثابت توسط شعبه : (بدون مجوز نگهداری حساب دارایی ثابت)	۲-۱۴
هزینه استهلاك xxx استهلاك انباشته xxx	-	شناسایی استهلاك دارایی ثابت : (با مجوز نگهداری حساب دارایی ثابت در شعبه)	۱-۱۵
هزینه استهلاك xxx حساب مرکز xxx	حساب شعبه xxx استهلاك انباشته xxx	شناسایی استهلاك دارایی ثابت : (بدون مجوز نگهداری حساب دارایی ثابت)	۲-۱۵
فروش xxx بهای تمام شده ی کالای فروش رفته xxx هزینه ها به تفکیک xxx خلاصه سود و زیان شعبه xxx	-	بستن حسابها :	۱۶
خلاصه سود و زیان شعبه xxx حساب مرکز xxx	حساب شعبه xxx درآمد شعبه xxx	انتقال سود و زیان شعبه به مرکز :	۱۷
-	سود تحقق یافته xxx درآمد شعبه xxx	تعدیل سود تحقق نیافته :	۱۸

مسئله ۲۹: شرکت سهامی نمونه در ۱۳۸۵/۱/۱ شعبه ای در محلات افتتاح و مبادلات زیر طی خرداد ماه بین اداره مرکزی و شعبه انجام گردیده است. شعبه و اداره مرکزی دارای دفاتر مستقل می باشند و هر دو از سیستم کنترل دائمی در ثبت موجودی کالا استفاده می نمایند. مبادلات خرداد ماه سال جاری به شرح زیر می باشد:

- ۱- ارسال وجوه نقد از دفتر مرکزی به شعبه بالغ بر ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال.
- ۲- امضاء قرارداد اجاره فروشگاه به مدت یکسال توسط مدیر عامل شعبه بالغ بر ۴۰۰,۰۰۰ ریال و پرداخت وجه آن توسط مرکز.
- ۳- کالای دریافتی از دفتر مرکزی بالغ بر ۱,۴۴۰,۰۰۰ ریال به بهای تمام شده.
- ۴- خرید کالا از فروشندگان محلی بالغ بر ۱,۳۶۰,۰۰۰ ریال به طور نسیه.
- ۵- فروش شعبه طی ماه: نقدی ۸۴۰,۰۰۰ ریال، نسیه ۲,۴۲۰,۰۰۰ ریال.
- ۶- پرداخت بدهی مربوط به کالای نسیه به مبلغ ۸۰۰,۰۰۰ ریال.
- ۷- وصول مطالبات بالغ بر ۱,۱۵۰,۰۰۰ ریال.
- ۸- پرداخت هزینه های عملیاتی بالغ بر ۳۳۰,۰۰۰ ریال.
- ۹- ارسال وجوه نقد به دفتر مرکزی بالغ بر ۹۰۰,۰۰۰ ریال.
- ۱۰- اداره مرکزی مبلغ ۸۴,۰۰۰ ریال هزینه های عملیاتی را به شعبه تخصیص داد.
- ۱۱- برگشت کالای آسیب دیده به مرکز بالغ بر ۳۵,۰۰۰ ریال (بهای تمام شده).
- ۱۲- بهای تمام شده کالای فروخته شده طی ماه بالغ بر ۲,۲۴۰,۰۰۰ ریال می باشد.
- ۱۳- از بهای تمام شده کالای فروخته شده $\frac{1}{3}$ آن دریافتی از مرکز است.

مطلوبست:

ثبت مبادلات فوق در دفاتر شعبه و مرکز به روش بهای تمام شده بعلاوه ۲۰ درصد.

رویداد	دفاتر مرکز	دفاتر شعبه
۱ ارسال وجه نقد از مرکز به شعبه:	حساب شعبه ۱,۰۰۰,۰۰۰ بانک مرکز ۱,۰۰۰,۰۰۰	بانک شعبه ۱,۰۰۰,۰۰۰ حساب مرکز ۱,۰۰۰,۰۰۰
۲ پرداخت اجاره فروشگاه شعبه توسط مرکز:	حساب شعبه ۴۰۰,۰۰۰ بانک مرکز ۴۰۰,۰۰۰	هزینه اجاره ۴۰۰,۰۰۰ حساب مرکز ۴۰۰,۰۰۰
۳ ارسال کالا از مرکز به شعبه:	حساب شعبه ۱,۷۲۸,۰۰۰ موجودی کالا ۱,۴۴۰,۰۰۰ سود تحقق نیافته ۲۸۸,۰۰۰	موجودی کالای شعبه-مرکز ۱,۷۲۸,۰۰۰ حساب مرکز ۱,۷۲۸,۰۰۰

$$۱,۴۴۰,۰۰۰ \times ۲۰\% = ۲۸۸,۰۰۰ \quad ۱,۴۴۰,۰۰۰ + ۲۸۸,۰۰۰ = ۱,۷۲۸,۰۰۰$$

۴	خرید کالا توسط شعبه :	-	موجودی کالای شعبه-خرید ۱,۳۶۰,۰۰۰ حسابهای پرداختی شعبه ۱,۳۶۰,۰۰۰
۵	فروش کالا توسط شعبه :	-	بانک شعبه ۸۴۰,۰۰۰ حسابهای دریافتی شعبه ۲,۴۲۰,۰۰۰ فروش ۳,۲۶۰,۰۰۰
۱۲		-	بهای تمام شده ی کالای فروش رفته ۲,۴۶۴,۰۰۰
۱۳			موجودی کالای شعبه-مرکز ۱,۳۴۴,۰۰۰ موجودی کالای شعبه-خرید ۱,۱۲۰,۰۰۰
$۲,۲۴۰,۰۰۰ \div (یک دوم) = ۱,۱۲۰,۰۰۰ \times ۱/۲ = ۱,۳۴۴,۰۰۰ \quad ۲,۲۴۰,۰۰۰ \div (یک دوم) = ۱,۱۲۰,۰۰۰$ $۱,۳۴۴,۰۰۰ + ۱,۱۲۰,۰۰۰ = ۲,۴۶۴,۰۰۰$			
۶	پرداخت بدهی :	-	حسابهای پرداختی شعبه ۸۰۰,۰۰۰ بانک شعبه ۸۰۰,۰۰۰
۷	دریافت مطالبات :	-	بانک شعبه ۱,۱۵۰,۰۰۰ حسابهای دریافتی شعبه ۱,۱۵۰,۰۰۰
۸	پرداخت هزینه های عملیاتی :	-	هزینه های عملیاتی ۳۳۰,۰۰۰ بانک شعبه ۳۳۰,۰۰۰
۹	ارسال وجه نقد از شعبه به مرکز :	بانک مرکز ۹۰۰,۰۰۰ حساب شعبه ۹۰۰,۰۰۰	حساب مرکز ۹۰۰,۰۰۰ بانک شعبه ۹۰۰,۰۰۰
۱۰	تخصیص ۸۴,۰۰۰ ریال هزینه های عملیاتی توسط مرکز به شعبه :	حساب شعبه ۸۴,۰۰۰ هزینه های عملیاتی-مرکز ۸۴,۰۰۰	هزینه های عملیاتی-شعبه ۸۴,۰۰۰ حساب مرکز ۸۴,۰۰۰
۱۱	برگشت کالا توسط شعبه به مرکز :	موجودی کالا ۳۵,۰۰۰ سود تحقق نیافته ۷,۰۰۰ حساب شعبه ۴۲,۰۰۰	حساب مرکز ۴۲,۰۰۰ موجودی کالای شعبه-مرکز ۴۲,۰۰۰
$۳۵,۰۰۰ \times ۲۰\% = ۷,۰۰۰ \quad ۳۵,۰۰۰ + ۷,۰۰۰ = ۴۲,۰۰۰$			
۱۴	بستن حسابهای شعبه :	-	فروش ۳,۲۶۰,۰۰۰ خلاصه سود و زیان شعبه ۱۸,۰۰۰ بهای تمام شده ی کالای فروش رفته ۲,۴۶۴,۰۰۰ هزینه اجاره ۴۰۰,۰۰۰ هزینه های عملیاتی ۴۱۴,۰۰۰
۱۵	انتقال سود و زیان شعبه به مرکز :	درآمد شعبه ۱۸,۰۰۰ حساب شعبه ۱۸,۰۰۰	حساب مرکز ۱۸,۰۰۰ خلاصه سود و زیان شعبه ۱۸,۰۰۰
۱۶	تعدیل سود تحقق نیافته :	سود تحقق یافته ۲۲۴,۰۰۰ درآمد شعبه ۲۲۴,۰۰۰	-

$$۱,۷۲۸,۰۰۰ - ۴۲,۰۰۰ = ۱,۶۸۶,۰۰۰$$

$$۳۳۰,۰۰۰ + ۸۴,۰۰۰ = ۴۱۴,۰۰۰$$

$$\text{سود تحقق یافته} = ۲۸۱.۰۰۰ \times \frac{۱.۳۴۴.۰۰۰}{۱.۶۸۶.۰۰۰} = ۲۲۴.۰۰۰$$

ستون حذف و تعدیلات : یکی از ستون های موجود در کاربرد ترکیبی می باشد که دارای اهمیت خاصی است. این ستون برای مواردی استفاده می شود که می خواهیم حسابهای فی ما بین اداره ی مرکزی و شعب آن را حذف و تعدیل نماییم. این حذف تعدیل به این دلیل انجام می شود که مرکز و شعب آن دارای یک شخصیت واحد اقتصادی می باشند ، بنابراین در هنگام حذف حسابهای فی ما بین اقلامی را حذف نماییم که نشان دهنده ی طلب و بدهی بین مرکز و شعبه و همچنین درآمد و هزینه بین مرکز و شعبه باشد. به عنوان مثال حساب شعبه در مقابل حساب مرکز.

مسئله ۲۷ : شرکت لوازم خانگی مهدی شعبه ای در سال ۱۳۷۷ در کرج افتتاح نمود. در طی سال جاری دفتر مرکزی کالا به بهای تمام شده ۶۰,۰۰۰ ریال را به بهای سیاهه به مبلغ ۹۰,۰۰۰ ریال به شعبه ارسال نمود. موجودی کالای پایان دوره شعبه به نرخ سیاهه ۱۸,۰۰۰ ریال که بهای تمام شده آن ۱۲,۰۰۰ ریال می باشد. مانده حسابهای شعبه و اداره مرکزی در ۱۳۷۷/۱۲/۲۹ به شرح زیر است :

عنوان حساب	اداره مرکزی	شعبه
وجوه نقد	۶۰,۰۰۰	۵۵,۰۰۰
حسابهای دریافتنی	۷۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰
موجودی کالا	۱۱۰,۰۰۰	۸۰,۰۰۰
زمین	۸۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰
ساختمان و تجهیزات	۷۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰
حساب شعبه	۴۳۰,۰۰۰	
سود سهام پرداختی	۲۰,۰۰۰	
بهای تمام شده ی کالای فروخته شده	۲۴۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰
هزینه استهلاک	۳۰,۰۰۰	۱۵,۰۰۰
هزینه های متفرقه	۲۰,۰۰۰	۳۵,۰۰۰
استهلاک انباشته	۳۵۰,۰۰۰	۱۶۵,۰۰۰
حسابهای پرداختنی	۹۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰
اوراق قرضه پرداختنی	۳۰۰,۰۰۰	
سهام عادی	۲۰۰,۰۰۰	
اداره مرکزی (حساب مرکز)		۴۰۰,۰۰۰
سود انباشته	۴۶۰,۰۰۰	
سود تحقق نیافته کالای شعبه	۶,۰۰۰	
فروش	۳۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰
درآمد شعبه	۳۰,۰۰۰	
سود تحقق یافته شعبه	۲۴۰,۰۰۰	

مطلوبست : تهیه کاربرد ترکیبی در مورخه ۱۳۷۷/۱۲/۲۹.

پاسخ مسئله ۲۷:

سیستم دائمی - کاربرد ترکیبی ۱۳۸۷/۱۲/۲۹

اقلام ترکیبی		حذف و تعدیلات		شعبه		مرکز		عنوان حسابها
بس	بد	بس	بد	بس	بد	بس	بد	
۵۰۰,۰۰۰				۲۰۰,۰۰۰		۳۰۰,۰۰۰		فروش
	۳۳۶,۰۰۰	۲۴,۰۰۰			۱۲۰,۰۰۰		۲۴۰,۰۰۰	بهای تمام شده ی کالای فروش رفته
	۴۵,۰۰۰				۱۵,۰۰۰		۳۰,۰۰۰	هزینه استهلاک
	۵۵,۰۰۰				۳۵,۰۰۰		۲۰,۰۰۰	هزینه های متفرقه
	-		۳۰,۰۰۰			۳۰,۰۰۰		درآمد شعبه
	-		۲۴,۰۰۰			۲۴,۰۰۰		سود تحقق یافته
۵۰۰,۰۰۰	۴۳۶,۰۰۰	۲۴,۰۰۰	۵۴,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۱۷۰,۰۰۰	۳۵۴,۰۰۰	۲۹۰,۰۰۰	جمع
	۶۴,۰۰۰	۳۰,۰۰۰			۳۰,۰۰۰		۶۴,۰۰۰	سود ویژه نقل به پایین
۴۶۰,۰۰۰						۴۶۰,۰۰۰		سود انباشته ابتدای دوره
۶۴,۰۰۰			۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰		۶۴,۰۰۰		+ سود ویژه نقل از بالا
	۲۰,۰۰۰						۲۰,۰۰۰	- سود سهام پرداختی
۵۲۴,۰۰۰	۲۰,۰۰۰		۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰		۵۲۴,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	جمع
	۵۰۴,۰۰۰	۳۰,۰۰۰			۳۰,۰۰۰		۵۰۴,۰۰۰	سود انباشته پایان دوره نقل به ترازنامه
	۱۱۵,۰۰۰				۵۵,۰۰۰		۶۰,۰۰۰	وجوه نقد
	۱۱۰,۰۰۰				۴۰,۰۰۰		۷۰,۰۰۰	حسابهای دریافتنی
	۱۸۴,۰۰۰	۶,۰۰۰			۸۰,۰۰۰		۱۱۰,۰۰۰	موجودی کالا
	۱۲۰,۰۰۰				۴۰,۰۰۰		۸۰,۰۰۰	زمین
	۱,۱۰۰,۰۰۰				۴۰۰,۰۰۰		۷۰۰,۰۰۰	ساختمان
۵۱۵,۰۰۰				۱۶۵,۰۰۰		۳۵۰,۰۰۰		استهلاک انباشته
		۴۰۰,۰۰۰					۴۳۰,۰۰۰	حساب شعبه
		۳۰,۰۰۰						
۱۱۰,۰۰۰				۲۰,۰۰۰		۹۰,۰۰۰		حسابهای پرداختنی
۳۰۰,۰۰۰						۳۰۰,۰۰۰		اوراق قرضه
			۴۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰				اداره مرکزی (حساب مرکز)
			۶,۰۰۰			۶,۰۰۰		سود تحقق نیافته
۲۰۰,۰۰۰						۲۰۰,۰۰۰		سهام عادی
۵۰,۴۰۰			۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰		۵۰,۴۰۰		سود انباشته
۱,۶۲۹,۰۰۰	۱,۶۲۹,۰۰۰	۴۳۶,۰۰۰	۴۳۶,۰۰۰	۶۱۵,۰۰۰	۶۱۵,۰۰۰	۱,۴۵۰,۰۰۰	۱,۴۵۰,۰۰۰	جمع

تعدیلات	
حساب مرکز	حساب شعبه
درآمد شعبه	حساب شعبه
بهای تمام شده ی کالای فروش رفته	سود تحقق یافته
بدهی (طلب) به مرکز	طلب (بدهی) از شعبه
هزینه (درآمد) از مرکز	درآمد (هزینه) از شعبه
کالای ارسالی از مرکز	کالای ارسالی به شعبه

$$90,000 - 60,000 = 30,000 \quad 90,000 - 18,000 = 72,000 \quad 30,000 \times \frac{72,000}{90,000} = 24,000$$

$$30,000 - 24,000 = 6,000$$

۱- حساب مرکز ۴۰۰,۰۰۰

حساب شعبه ۴۰۰,۰۰۰

۲- درآمد شعبه ۳۰,۰۰۰

حساب شعبه ۳۰,۰۰۰

۳- سود تحقق یافته ۲۴,۰۰۰

بهای تمام شده کالای فروش رفته ۲۴,۰۰۰

۴- سود تحقق نیافته ۶,۰۰۰

موجودی کالا ۶,۰۰۰

مسئله ۳۱: شرکت بهمن شعبه ای در کرمان دارد. کالا به بهای تمام شده ۶۰,۰۰۰ ریال به مبلغ ۷۲,۰۰۰ ریال به شعبه ارسال نمود. موجودی کالای پایان دوره ی شعبه به بهای تمام شده ی ۲۵,۰۰۰ ریال و به بهای سیاهه ۳۰,۰۰۰ ریال می باشد. تراز آزمایشی شعبه و اداره ی مرکزی در پایان سال ۱۳۸۹ به شرح زیر است:

شعبه کرمان		اداره مرکزی (شرکت بهمن)		
۱۲۰,۰۰		۳۸۰,۰۰۰		فروش
	۷۷,۰۰۰		۲۱۰,۰۰۰	بهای تمام شده ی کالای فروخته شده
	۳۰,۰۰۰		۱۳۰,۰۰۰	هزینه عملیاتی
			۲۴,۰۰۰	هزینه مالیات بر درآمد
		۲۰,۰۰۰		درآمد شعبه
		۱۱۴,۰۰۰		سود انباشته ۱/۱
			۱۰,۰۰۰	سود سهام پرداختی
	۳۰,۰۰۰		۵۰,۰۰۰	وجوه نقد
	۴۱,۰۰۰		۶۰,۰۰۰	حسابهای دریافتی
	۸,۰۰۰		۱۵۰,۰۰۰	موجودی کالا
	۳۰,۰۰۰			موجودی کالا - مرکز
		۵,۰۰۰		سود تحقق نیافته کالای شعبه
	۱۱,۰۰۰		۱۴۰,۰۰۰	اموال و ماشین آلات
			۱۰۵,۰۰۰	حساب شعبه
۱۵,۰۰۰		۲۶۰,۰۰۰		حسابهای پرداختی
		۱۰۰,۰۰۰		سهام عادی
۹۲,۰۰۰				اداره ی مرکزی
۲۲۷,۰۰۰	۲۲۷,۰۰۰	۸۷۹,۰۰۰	۸۷۹,۰۰۰	جمع

مطلوبست:

تهیه کاربرگ اداره ی مرکزی و شعبه.

پاسخ مسئله ۳۱ :

سیستم دائمی - کاربرد ترکیبی

اقلام ترکیبی		حذف و تعدیلات		شعبه		مرکز		عنوان حسابها
بس	بد	بس	بد	بس	بد	بس	بد	
۵۰۰,۰۰۰				۱۲۰,۰۰۰		۳۸۰,۰۰۰		فروش
	۲۸۰,۰۰۰	۷,۰۰۰			۷۷,۰۰۰		۲۱۰,۰۰۰	بهای تمام شده ی کالای فروش رفته
	۱۶۰,۰۰۰				۳۰,۰۰۰		۱۳۰,۰۰۰	هزینه عملیاتی
	۲۴,۰۰۰						۲۴,۰۰۰	هزینه مالیات بر درآمد
	-		۱۳,۰۰۰			۲۰,۰۰۰		درآمد شعبه
			۷,۰۰۰					
۵۰۰,۰۰۰	۴۶۴,۰۰۰	۷,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	۱۰۷,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۳۶۴,۰۰۰	جمع
	۳۶,۰۰۰	۱۳,۰۰۰			۱۳,۰۰۰		۳۶,۰۰۰	سود ویژه نقل به پایین
۱۱۴,۰۰۰						۱۱۴,۰۰۰		سود انباشته ابتدای دوره
۳۶,۰۰۰			۱۳,۰۰۰	۱۳,۰۰۰		۳۶,۰۰۰		+ سود ویژه نقل از بالا
	۱۰,۰۰۰						۱۰,۰۰۰	- سود سهام پرداختی
۱۵۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰		۱۳,۰۰۰	۱۳,۰۰۰		۱۵۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	جمع
	۱۴۰,۰۰۰	۱۳,۰۰۰			۱۳,۰۰۰		۱۴۰,۰۰۰	سود انباشته پایان دوره نقل به ترازنامه
	۸۰,۰۰۰				۳۰,۰۰۰		۵۰,۰۰۰	وجوه نقد
	۱۰۱,۰۰۰				۴۱,۰۰۰		۶۰,۰۰۰	حسابهای دریافتی
	۱۵۸,۰۰۰				۸,۰۰۰		۱۵۰,۰۰۰	موجودی کالا
	۲۵,۰۰۰	۵,۰۰۰			۳۰,۰۰۰			موجودی کالا - مرکز
-			۵,۰۰۰			۵,۰۰۰		سود تحقق نیافته
	۱۵۱,۰۰۰				۱۱,۰۰۰		۱۴۰,۰۰۰	اموال و ماشین آلات
	-	۹۲,۰۰۰					۱۰۵,۰۰۰	حساب شعبه
		۱۳,۰۰۰						
۲۷۵,۰۰۰				۱۵,۰۰۰		۲۶۰,۰۰۰		حسابهای پرداختی
۱۰۰,۰۰۰						۱۰۰,۰۰۰		سهام عادی
-			۹۲,۰۰۰	۹۲,۰۰۰				اداره مرکزی (حساب مرکز)
۱۴۰,۰۰۰			۱۳,۰۰۰	۱۳,۰۰۰		۱۴۰,۰۰۰		سود انباشته
۵۱۵,۰۰۰	۵۱۵,۰۰۰	۱۱۰,۰۰۰	۱۱۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	۵۰۵,۰۰۰	۵۰۵,۰۰۰	جمع

$$۷۲,۰۰۰ - ۶۰,۰۰۰ = ۱۲,۰۰۰$$

$$۷۲,۰۰۰ - ۳۰,۰۰۰ = ۴۲,۰۰۰$$

$$۱۲,۰۰۰ \times \frac{۴۲,۰۰۰}{۷۲,۰۰۰} = ۷,۰۰۰$$

Fine